

BANKACILIK VE KAMBIYO İŞLEMLERİ

Öğr. Gör. Halil İbrahim ŞEKER

KAMBIYO

Kambiyo; nakit para veya para yerine geçen her türlü belgenin (bono, çek, poliçe ve diğer menkul kıymetlerin) değiştirilmesi işlemidir.

Kambiyo işlemleri ise, yabancı para cinsinden düzenlenen bu belgeleri kapsayan işlemlerdir.

Genellikle Döviz ve kambiyo işlemleri eş anlamda kullanılmaktadır.

DÖVİZ

Türkçede yabancı ülkeleri paralarına “Döviz” denilmektedir. Herhangi bir ülkenin parasının başka bir ülkenin (veya ülkelerin) parasına dönüştürülmesi ile ilgili işlemlere de “döviz işlemi” ya da “kambiyo işlemi” denir.

EFEKTİF

Efektif, nakit biçimindeki yabancı paralar demektir. Paranın gerçek değeri, itibari değer, kambiyo rejimine göre “Nakit Yabancı Para” demektir.

Döviz kavramının aksine efektif kur, çek, senet, poliçe ve hazine bonusu gibi ödeme araçlarını kapsamaz.

DÖVİZ KURU

Ulusal para değerinin yabancı paralar karşısındaki değerine denir. Alış kuru ve satış kuru olmak üzere iki farklı değeri ifade eder.

Alış kuru, döviz ve efektif alışlarındaki kuru; satış kuru ise döviz ve efektif satışlarında uygulanan kura denilir.

T.C. Merkez Bankası'na ilan edilen kurlar; sadece gümrük ve benzeri işlemlerde, vergi resim harç hesaplamalarında kullanılmaktadır.

Bunun dışında döviz kurları, bankalar ve müşterileri arasında piyasa koşullarına bağlı olarak serbestçe belirlenmektedir.

DÖVİZ		Alış	Satış
	Altın	↓ 92.1651	96.5378
	Dolar	↓ 1.7849	1.8499
	Euro	↓ 2.1937	2.2745
	Sterlin	↓ 2.8626	2.927
	Yen	↓ 2.299	2.351

REEL KUR

Reel kur iki ülke arasındaki enflasyon farkından arındırılmış kurdur.

Bir ülkenin parası dünya piyasalarında o ülke ile diğer ülkeler arasındaki enflasyon farkı kadar değer yitiriyorsa reel olarak kur aynı kalmıştır.

Reel kur = Nominal kur x [(1+dış ülke enflasyon oranı) / (1+ülkemizdeki enflasyon oranı)]

Örnek: Yıl başında 1\$ = 5₺ dir. Yıl sonu ise 1\$ = 6₺ dir. ABD enflasyon oranı = %3 Türkiye'de enflasyon oranı = %17 dir. Buna göre reel kur kaç ₺ dir?

$$6₺ \times (1,03/1,17) = 5,28₺$$

Reel Getiri

Herhangi bir yatırım aracının enflasyondan arındırılmış getirisidir.

Reel getiri hesaplama formülü:

$$r = \frac{n-e}{1+e}$$

r= reel getiri

n= nominal getiri

e= enflasyon

Örnek: Nominal getirinin %50 ve enflasyonun %20 olduğu bir ekonomide reel getiri yüzde kaçtır?

$$\text{Çözüm: } = \frac{0,50-0,20}{1+0,20}$$

$$= \frac{0,30}{1,20}$$

$$= 0,25$$

$$= 0,25$$

$$= \%25$$

Reel getiri formülü

$$r\% = \frac{n - e}{1 + e}$$

r= reel getiri oranı

n= nominal getiri oranı

e= enflasyon oranı

ÇAPRAZ KUR (PARİTE)

Hemen hemen her ülkede döviz ticareti ile uğraşan bankalar ve diğer mali kurumlar, ulusal para ile ilgili kurların belirlenmesinde ABD Dolarını esas alırlar.

ABD Doları, dünyadaki döviz piyasalarında değer standardı olma görevini üstlenmiştir.

İki yabancı ülke parasının birbirine oranı parite (çapraz kur) olarak adlandırılır. Örneğin euro dolar paritesi denildiği zaman euro kurunun dolar kuruna oranlanmasıyla bulunan sayıdır.

ARBİTRAJ

Farklı ülkelerin piyasalarındaki döviz kurları arasındaki farklılıktan yararlanarak kazanç sağlamak amacıyla bir paranın, ucuz olduğu piyasadan alınıp, pahalı olduğu piyasalara satılması işlemidir.

Arbitraj denildiğinde kambiyo arbitrajı ilk akla gelen yöntemdir.

Teorik olarak iyi işleyen piyasalarda fiyat farklarının yaşanmaması gerekir. Çünkü olması gereken fiyat, kısa sürede belli bir noktada **arz ve talebe bağlı olarak** kendiliğinden oluşur. Hele ki küreselleşen finansal sistemde bu beklenen bir olaydır.

Arbitraj işlemi ile sağlanan kar marjı genelde düşük kalmaktadır. Çünkü bankalar bu işlemlere çok rağbet ettiklerinden, çeşitli piyasaların kurları, arbitraj işlemleri sonucu birbirine yaklaşmakta, aradaki fark çoğunlukla ulaşım giderlerini karşılayacak düzeylere inmektedir.

KONVERTİBİLİTE

Diğer ülke paralarına serbestçe çevrilebilen, kolaylıkla ve süratle devredilebilen dövizlere “Konvertible Döviz” denir. Bir paranın konvertible olabilmesi için öncelikle, kendi ülkesinde diğer ülke paralarına serbestçe ve kolaylıkla çevrilebilme imkânının bulunması ve yurt dışında hiçbir kısıtlamaya tabi olmadan transfer edilebiliyor olması gerekmektedir.

Kambiyo işlemlerini yapmakta yetkili olan başlıca kuruluşlar Bankalardır.

Bankaların yabancı ülke paraları üzerinden yaptığı tüm işlemler, kambiyo işlemleri olarak kabul edilmektedir.

KAMBIYO SENETLERİ

Kambiyo, para ya da para yerine geçen belgelerin değiştirilmesi işlemidir.

Para alım ve satımı ile ilgili işlemleri kapsamanın yanı sıra kambiyo senedi, kıymetli evrakın tüm özelliklerini taşıyan ve uygulamada en yaygın olarak kullanılan kıymetli evrak çeşididir.

Türk Ticaret Kanunu'na göre kambiyo senetleri; **çek, bono ve poliçedir.**

Kambiyo senetleri;

-Kanunen emre yazılı olarak düzenlenen,
-İçerdikleri hak bakımından mutlaka bir para alacağını konu edinen,

-Ekonomik alanda çok işlem ve etki gören önemlerine binaen Türk Ticaret Kanunu'nda özel olarak düzenlenmiş kıymetli evraklardır.

1) Çek

Çek bir bankaya hitaben yazılmış ödeme emri niteliğinde olan kıymetli bir evraktır.

Çek bankaya ibraz edildiği zaman eğer borçlunun hesabında yeteri kadar para varsa banka tarafından herhangi bir şart konulmaksızın ödenmesi gerekir.

Çek karnesi isteminde bulunan firma ya da kişilerin;

-Mevduat hesaplarında yeterli bakiye bulundurması,

-Hesap sahibinin ticari ve mali durumunun yeterli olması,

-Ödeme ahlakının bulunması gerekir.

Bankaların kendilerine her başvuran kişiye çek karnesi verme yükümlülüğü yoktur.

Çek karneleri, bankalar tarafından basılır veya bastırılır.

Çek düzenlenirken zorunlu şekil şartlarına uyulması gerekir ve özellikle rakam yazılırken çok dikkat edilmesi gerekir. Eğer çekteki yazı ile rakam tutarları arasında fark ver ise **yazıya itibar** edilir.

ABC BANK

ABC BANK A.Ş.

5003 VYZ ŞUBESİ

TL ... 8000 .....

Keşide yeri:

Bursa

Tarih:

02 / 01 / 2009

Bu çek karşılığında Örnek Lehtar ..... emrine

yalnız sekiz bin ..... TL ..... Kr ödeyiniz.

V.K.NO. 9923456789

ÇEK NO. 1212121

İBAN TR08 0000 8010 0000 0092 3456 78

ÖRNEK KEŞİDECI

İmza

⑈ 1 2 1 2 1 0 5 0 0 3 0 0 0 0 9 2 3 4 5 6 7 8 9 ⑈

Çekte **üçlü bir ilişki** söz konusudur. Yani çekte üç taraf söz konusudur.

1) **Keşideci:** Çeki **düzenleyen** ve bankaya çekte belirtilen parayı üçüncü bir kişiye ödemesi için talimat veren taraf.

2) **Lehdar:** Çeki **elinde bulunduran** ve çek üzerinde belirtilen tutarı tahsil edecek olan taraf.

3) **Muhatap:** Çekte yazılı olan tutarı lehdara **ödemekle** yükümlü olan bankadır.

Uygulamada çekler hamiline veya nama yazılı olarak düzenlenebilir. Hamiline yazılı çeklerde isim belirtilmez. Çek kimin elinde ise o kişi çeki tahsil edebilir.

Nama yazılı çeklerde ise isim belirtilir ve ismi yazılı kişiden başkası çeki tahsil edemez.

Çek ciro ile başkasına devredilebilir. Çek görüldüğünde ödenir. Buna aykırı olarak herhangi vade yazılmamış hükmündedir, dolayısıyla geçersizdir. Keşide günü olarak gösterilen günden önce ödenmek için ibraz olunan bir çek ibraz günü ödenir. Bu sebeple **çeklerde vade yoktur.**

Karşılığı yok ise arkası yazılır. Karşılıksız çeklerde bankaların sorumluluğu da vardır. Bu sorumluluk 2021 yılı itibariyle her çek yaprağı başına 2670 ₺ dir.

Keşide ve ödeme yerleri dikkate alınarak çekler için ibraz süreleri belirlenmiştir. Bu süreler şunlardır ;

- Çek, keşide edildiği yerde ödenecekse (çekin üzerinde yazılı muhatap banka şubesi ile keşide yeri aynı ise) on gün,
- Keşide edildiği yerden başka bir yerde ödenecekse (çek üzerindeki muhatap banka şubesi ile keşide yeri farklı ise) bir ay içinde muhataba ibraz edilmelidir.
- Türkiye’de keşide edilen çek, başka bir yerde ve fakat aynı kıta üzerindeki bir ülkede ödenecekse bir ay,
- Bir kıtada keşide edilen çek, başka bir kıtada ödenecekse üç ay içinde ibraz edilmelidir.

Çek, bu süreler içinde ibraz edilmezse, keşideci çekten rücu edebilir (cayabilir). Etmemişse, muhatap sürenin geçmiş olmasına rağmen ödemede bulunabilir. Fakat, ibraz süresi geçtikten sonra muhatabın alacaklıya ödemede bulunma zorunluluğu yoktur. Çekte zaman aşımı süresi 3 yıldır. Yani üç yıllık sürenin dolması durumunda çek hukuki takip açısından geçersizdir.

Boş bir çek örneği

KKB Karekodlu Çek Sistemi

TACİR

Çek Raporu

Keşide Yeri: _____
Keşide Tarihi: _____

TL K.

BU ÇEK KARŞILIĞINDA _____ EMRİNE
YALNIZ _____
_____ TÜRK LİRASI _____ KURUŞ ÖDEYİNİZ.

İban No:
Müsteri No:
Vergi Kimlik No:
Çek No:
Çekin Basıldığı Tarih:

Keşidecinin Adı, Soyadı ve İmzası: _____

Çek örneği

FINANSBANK Keşide yeri Istanbul, Tarihi 16/11/2012
TACİR OLMAYAN TL # 24.000.- #

Bu çek karşılığında, Halil Altındere emrine
yalnız Yirmi dört bin Türk Lirası _____ Kuruş ödeyiniz.

FINANSBANK A.Ş.
BOĞAZIÇI ŞUBESİ
Reşitpaşa Mah. Eski Büyükdere Cad.
Park Plaza No: 14 Kat: 10 Sanyer/İstanbul
Tel : 0 212 345 12 22
Seri: BOĞ 0382723
Keşideci V.K.N.: 22385117166
Basım Tarihi : 15 Kasım 2012

Hesap Sahibi
MUSTAFA TAVILOĞLU
M. Taviloğlu
Ad Soyad:

Hesap No: 0000000009723823
IBAN: 1R25 0011 1000 0000 0009 7238 23

|| 0 3 8 2 7 2 3 || 1 1 1 || 1 0 2 4 || 0 0 0 0 0 0 0 0 0 9 7 2 3 8 2 3 || # Altındere 2012

2) Bono (Senet)

Borçlusu tarafından imzalanarak alacaklıya verilen ve belli bir paranın, belli bir süre sonra ödeneceğini bildiren ticari belgeye bono (emre muharrer senet) denir.

Bonoda iki taraf bulunur:

- **Borçlu(muhatap):**Bono bedelini ödeyecek kişidir.
- **Alacaklı (lehtar):** Bono bedelini tahsil edecek kişidir.

Bonoda cümle "ödeyiniz" şeklinde değil, "ödeyeceğim" şeklinde biter. Bu yönüyle bono bir ödeme vaadidir.

Vade şekli gösterilmemiş olan bono, görüldüğünde ödenir.

Senet üzerinde ödeme yeri yoksa düzenleme yeri ödeme yeri sayılır. Bonoda lehdarın (alacaklı) adı ve soyadı yazılmalıdır. Çünkü bono hamiline düzenlenemez.

Bono, ciro ve teslim yoluyla bir başkasına devredilebilir.

Ciro, bir senet üzerindeki hakların başka bir kişiye kayıtsız ve şartsız devredilmesi için yapılır. **Ciro** eden kimseye **ciranta** denir. **Ciro**, kambiyo senetlerinin arka yüzüne yapılır. Eğer borçlu, borcunu ödemez ise noter aracılığı ile borçluya **ödememe protestosu** çekilir. **Protesto** uyarı niteliğinde bir yazıdır. Senet **ödeme gününden itibaren iki iş günü içinde ödenmezse** protesto ettirilir.

Boş senet örneği

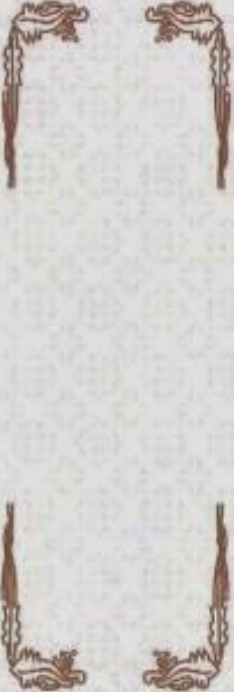
Lira.			_____	_____	_____	_____
Kuruş			İş bu emre Muharrer senedim _____ Mukabilinde _____ Tarihinde			
Borçlu.			Sayın _____ veyahut emruhavale _____			
			Yukarıda yazılı yalnız _____ Türk Lirası			
			_____ Kuruş ödeyeceği _____ Bedeli _____ Ahz olunmuştur. İş Bu bono			
			Vadesinde ödenmediği takdirde müteakip bonolarında muacceliyet kesbedeceğini, İhtilaf			
			Vukuunda _____ Mahkemelerinin selahiyetini şimdiden kabul eyleri _____			
Vade.			İsim / Ünvan : _____	Düzenlenme Tar. .... / ..... / 20.....		
			Adres : _____			
			_____			
Tarih			V.D; No su / T.C.Kimlik No : _____	İmza	İmza	
			Kefil : _____			
			_____			

ÖDEYECEK

Örnek bir senet

	<u>Ödeme Günü</u>	<u>Türk Lirası</u>	<u>Kuruş</u>	<u>No.</u>
	1 14.12.2014	2 #1.500#		
	İş bu emre Muharrer senedim Mukabilinde 3 14 Aralık 2014 Tarihinde			
	Sayın 4 Mehmet YILMAZ veyahut emruhavale _____			
	Yukarıda yazılı yalnız 5 #Binbeşyüz# Türk Lirası			
	----- Kuruş ödeyeceği Bedeli 6 Nakden Ahz olunmuştur. İş Bu bono			
	Vadesinde ödenmediği takdirde müteakip bonolarında muacceliyet kesbedeceğini, ihtilaf			
	Vukuunda Ankara Mahkemelerinin selahiyetini şimdiden kabul eyleri _____			
	İsim/ Ünvan : 7 Ali CAN		Düzenlendi 8 Tar. 14/11/2014	
	Adres : Yukarı Mah. Aşağı Sk. No:1/1		Ankara	
	Çankaya / ANKARA			
	V.D; No su / T.C.Kimlik No : 123456789			
	Kefil : _____		9	
	V.D; No su / T.C.Kimlik No : _____			

ÖDEYECEK

3) Poliçe

Poliçe belirli bir kişi emrine, diğeri bir kişiye verilen ödeme yetkisini kapsayan bir senettir.

Poliçe üç taraflı ilişkiyi düzenleyen bir senettir.

Poliçeyi düzenleyen keşideci, bir kişiye borçlu iken diğeriinden alacaklıdır. Keşideci alacaklı olduğu kişiye hitaben düzenlediği poliçeyi borçlu olduğu kişiye teslim eder. Borçlu senedi kabul ettiğinde keşideci aradan çekilmiş olur. Borçlu isterse borcunu keşideciye veya diğeri alacaklıya ödemekte serbesttir.

Poliçeyi düzenleyen (keşideci) hem muhatapla hem de lehdarla ilişkisi vardır. Keşidecinin muhataptan alacağı, lehdara da borcu vardır. Keşideci poliçe düzenleyerek aradan çekilmekte, muhataptan kendisine olan borcunu lehdara ödemesini istemektedir.

ÖRNEK POLİÇE

Vade Tarihi
22 / 1 / 2013

Tutarı
111.000,00 TL

Düzenlenme Yeri ve Tarihi
İstanbul, 25 / 2 / 2012

İşbu Poliçe karşılığında, 22 Ocak 2013 tarihinde, Bay Can OK'a ya da emrühavalesine
-Yüzonbirbin Türk Lirası- ödeyiniz.

Muhatap: Bay Barış AKSAZ
Eylül Sk. No: 21
Alsancak / İzmir

Ali ER
Mavi Sk. No: 41
Şahinbey / Gaziantep

İMZA

Kabul edilmiştir.
İMZA

Menkul Kıymetler

Kişilerin yatırım amacı ile edindikleri, **ortaklık veya alacak hakkı sağlayan** ve çıkarılması için Sermaye Piyasası Kurulundan izin alınan kıymetli evraklara menkul kıymet denir.

Kambiyo senetleri ile menkul kıymetlerin birbirlerinden ayrılma sebebi menkul kıymetlerin borsada işlem görüyor olmasıdır. Tahviller, hazine bonoları, hisse senetleri, ipotekli borç senetleri gibi ürünler borsada işlem görürler.

1) Hisse senedi

Sermaye şirketlerinin ortaklarına sermaye paylarını belgelendirmek amacı ile verdikleri kıymetli evraklara hisse senedi denir.

Her sermaye şirketi hisse senedini çıkarma yetkisine sahip değildir. Hisse senedi çıkarma yetkisi olan kurum ve kuruluşlar:

- Anonim şirketler,
- Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler,
- Özel kanunla kurulmuş kurumlar (T.C. Merkez Bankası, Kamu İktisadi Teşekkülleri, sigorta şirketleri, bağlı ortaklıklar)

Yatırımcılar halka arz edilen hisseleri borsadan alıp satarak şirkete ortak olurlar. Elbette bu ortaklık, diğerlerinden farklı olarak sadece belli başlı hakları verir. Bu haklar;

Temettü Hakkı: Bir diğer adı kar payıdır. Hisse senedinin ait olduğu şirket kar ettiği zaman, hisse senedi sahibi de bu kara hissesi oranında ortak olacaktır.

Rüçhan Hakkı: Şirketin bedelli sermaye artırımlarına mevcut ortakların öncelikle katılma hakkıdır.

Örnek bir hisse senedi

XXX
PAY

XXX
TÜRK LİRASI

Örnek Ticaret*
ÖRNEK TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

**ÖRNEK TİCARET
ANONİM ŞİRKETİ**

Merkezi : İstanbul
Ticaret Sicil No : 10000
Sermayesi : 100000 TÜRK LİRASI

Şirketin Kuruluşu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak İstanbul
Ticaret Sicil Müdürlüğü'nce 10.000.000 tarihinde tescil edilmiş ve Türkiye Ticaret Sicil
Gazetesinin 10.000.000 tarih ve 1000 sayılı nüshasında ilan olunmuştur.

İbu pay senetleri, 100000 Türk Lirası sermayeyi temsil etmek üzere
bastırılmıştır.

HAMİLİNE YAZILI

BİREBİR x TÜRK LİRASI İTİBARI DEĞERİNDE
XXX PAY KARŞILIĞINDA XXX TÜRK LİRALIK
LİTERİP PAY SENEDİDİR.

BELGE NO - 0000001

YÖNETİM KURULU
BAŞKANI

YÖNETİM KURULU
BAŞKAN VAKİLİ

2) Tahvil

Tahviller, devlet veya özel bir şirketin finansman ihtiyacını karşılamak için hazırlanan 1 yıldan uzun vadeli senetlerdir. Yatırımcılar bu senetler karşılığında belli bir süre değişken veya sabit bir faiz oranı ile borç verirler. Yatırımcılar, vade sonunda ise hem anaparayı hem de işleyen faizi alırlar.

Tahviller ticaret veya sermaye piyasası kanunlarına göre çıkartılır. Üzerinde bulunan kupon veya anapara vadesi geldiğinde borçlu olan şirketin borçlarını ödemesi temeline dayanır.

Şirketlere ucuz ve uzun vadeli kaynak sağlama amacı taşır. Şirketler tarafından çıkartılabildiği gibi devlet tarafından da çıkartılabilir.

Tahvilde Fiyat ve Değer Kavramları

Nominal (İtibari) Değer: Tahvilin üzerindeki yazılı değere nominal değer denir. Vade sonunda tahvil sahibinin eline geçecek anapara tutarıdır.

İhraç Değeri: Tahvil şirket tarafından satışa çıkarıldığında gelen talebe göre belirlenen satış bedelidir. Genellikle nominal değerin altında olur.

Piyasa Değeri: Tahvilin piyasalarda işlem gördüğü değerdir.

Örnek tahvil

T Ü R K İ Y E C U M H U R İ Y E T İ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MALİYE BAKANLIĞI

1000 LİRA

% 6 FAIZLI
1966

KALKINMA İSTİKRAZI TAHVİLİ

HÂMİLİNE AİT TAHVİL
KIYMETİ
BİN LİRA

TAHVİL NUMARASI 251997

HU TAHVİLLERİN SAYISI KANUNUN 200 MİLYON LIRAYA KADAR TAHVİL İHRACI HÜSUSUNDA VERDİÇİ YETKİYE
DAYANILARAK ÇIKARILMIŞ OLUP MALİ SERMAYİ TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI TARAFINDAN YAPILACAKTIR.

MALİYE BAKANI
A. Ertekin

T.C. MALİYE BAKANLIĞI 20
% 6 FAİZLİ
1966 KALKINMA İSTİKRAZI
1000 LİRALIK TAHVİL KUPONU
LİRA
16 ŞUBAT
1987
№ 251997

T.C. MALİYE BAKANLIĞI 19
% 6 FAİZLİ
1966 KALKINMA İSTİKRAZI
1000 LİRALIK TAHVİL KUPONU
LİRA
16 ŞUBAT
1987
№ 251997

T.C. MALİYE BAKANLIĞI 18
% 6 FAİZLİ
1966 KALKINMA İSTİKRAZI
1000 LİRALIK TAHVİL KUPONU
LİRA
16 ŞUBAT
1987
№ 251997

T.C. MALİYE BAKANLIĞI 17
% 6 FAİZLİ
1966 KALKINMA İSTİKRAZI
1000 LİRALIK TAHVİL KUPONU
LİRA
16 ŞUBAT
1987
№ 251997

Hisse Senedi ve Tahvil Arasındaki Farklar

- Hisse senedi sahibine **ortaklık**, tahvil ise **alacak hakkı** sağlar.
- Hisse senedi sahibi **yönetime katılır**, tahvil sahibi katılamaz.
- Tahvilde **vade varken** hisse senedinde vade yoktur.
- Tahvil sabit, hisse senedi ise **değişken getirilidir**.
- Tahvilde **risk yoktur**. Hisse senedinde risk vardır.
- Hisse senedini anonim şirketler ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler çıkarabilirken tahvilleri bunların yanında **tüzel kişiliğe sahip kamu kuruluşları** da çıkarmaktadır.

3) Hazine Bonosu

Devletin kısa vadeli finansman ihtiyacını karşılamak amacıyla sattığı borçlanma senetleridir. En fazla bir yıl vadeye sahiptir.

Tanzim Tarihi :

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
NAMA YAZILI
TASARRUF BONOSU
KESİR MAKBUZU
TL. 10
YALNIZ ON LİRADIR.

C 954522

28 Nisan 1971

Bu kesir makbuzu 27.7.1967 tarih ve 930 sayılı kanun hükümleri gereğince tanzim edilmiştir.

Soyadı, Adı : Sel Kemal Salih 2517

Baba Adı : Salih Sırrı

Doğum Yeri ve Tarihi : Yanya 1316

İkametgâh Adresi : V W

HAZINE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
VE M. İ. T. GENEL SEKRETERİ

MALİYE BAKANI

ustunm

Ar. S. S. S.

ZİRAAT BANKASI
T. C.
& Emniyeti

iteilgili.org

Banka ve Bankacılık

Banka, faizle para alıp veren, kredi ve kambiyo işlemleri yapan, kasalarında para, değerli belge, eşya saklayan ve bunun dışındaki diğer ekonomik etkinliklerde bulunan kuruluşlara denir.

Diğer bir tanımla Bankalar; çeşitli yollarla elde ettikleri mevduatı, bazı kişi ve kuruluşlara kredi şeklinde tahsis eden; sermaye, para ve kredi ile ilgili her türlü işlemi yapan mali araçlardır.

Banka kelimesi İtalyanca *banco* kelimesinden Türkçeye geçmiştir.

Bankanın Tarihçesi

Mevduat kabulü ve kredi olarak kabul edebileceğimiz ilk bankacılık işlemlerinin MÖ. 2000 yılında Babil’de başlamıştır.

İlk bankalar dini merkezler, ilk bankacılar da din adamlarıydı. Dini merkezler en güvenilir yerler olduklarından pek çok kimse değerli eşyalarını dini merkezlere bırakırlardı. Bu sayede din adamlarının elinde büyük birikimler oluşmaktaydı. Oluşan bu birikimlerin din adamları tarafından ihtiyacı olanlara bazı güvenceler karşılığında ödünç verildiği ve daha sonra hediyesi (faizi) ile birlikte geri alındığı belirtilmektedir. Bu faaliyetler tarihçiler tarafından bir çeşit ilkel bankacılık olarak nitelendirilmektedir.

Bankanın Tarihçesi

Banknot (Kağıt Para) icat edilmeden önce deniz kabuğundan, kıymetli metallere kadar çeşitli mallar değişim aracı olarak kullanılmıştır.

Tarihi kayıtlara göre, M.Ö. 118 yılında Çinliler deri para kullanmışlardır.

İlk kağıt para ise M.S. 806 yılında yine Çin'de ortaya çıkmıştır.

Batıda kağıt paraların basılması ve kullanılması ise 17. yüzyılın sonlarına rastlamaktadır.

Paranın değişim aracı olarak kullanılmaya başlaması ile para alıp borç veren, bir ülke ya da şehir parasına çeviren **bankerler** ortaya çıkmıştır. Bunlar zamanla topladıkları paraları yüksek faizlerle başkalarına kredi olarak vermeye başlamışlardır. Böylece, ilk örnekleri Mezopotamya, Eski Yunan ve Eski Roma'da görülen bankacılık zamanla gelişmiş ve günümüz bankacılık sektörü ortaya çıkmıştır.

Bankaların Fonksiyonları

Ticari kuruluşlar oldukları için temel hedefleri, **karlarını azami hale getirmektir**. Ancak bu arada yaptıkları faaliyetin mahiyeti icabı kamu yararı açısından önemli sonuçları vardır. Bu sebeple kamu yararını da gözeterek devlet tarafından özel kanunlarla kontrol altında tutulurlar. Kamu yararına sonuç veren fonksiyonlarından en önemlisi topladığı fonları en verimli alanlarda kullanılmakla milli gelirin daha hızlı artmasına katkıda bulunmaktadır.

Diğer önemli fonksiyonlarından biri de yaptığı çeşitli bankacılık hizmetleri vasıtasıyla ekonomik faaliyetlerin daha verimli bir şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunur.

Bankalar güvene dayalı müesseselerdir. Herkes birbirini tanımaz ve güvenemez, ancak herkes bankayı tanır ve banka da herkesi tanır.

KKB puanı bankaların ortak kurdukları bir sistemdir. Tüm banka müşterilerinin kredi kartı borçları, ödemeleri, limitleri, ihtiyaç kredisi, taşıt kredisi, konut kredisi, mevduat hesapları bilgilerini birbirleriyle paylaştıkları sistemdir. Bu sistem sizin ikametgah adresi değişikliğinize sabit hat kullanımınıza kadar her şeye puan vererek tamamının ortalamasını alır. Daha önce kullandığınız kredi ürünlerinin ödemeleri düzenli ise yüksek puan verir. Düzensiz ise düşük puan verir.

KKB Puanı

En Riskli	Orta Riskli	Az Riskli	İyi	Çok İyi
1-699	700-1099	1100-1499	1500-1699	1700-1900

Kredi Notu Aralığı	Risk Grubu	Kredi Kullanma İhtimali
1-699	En Riskli	Çok Düşük
700-1099	Orta Riskli	Düşük
1100-1499	Az Riskli	Gelire Bağlı
1500-1699	İyi	Yüksek
1700-1900	Çok İyi	Çok Yüksek

Bu Tabloya Göre Puanınızın **1100**'ün üzerinde olması gerekmektedir.

Bu şekilde birbirini tanımayan birçok kişi bankanın aracılığıyla güven içinde iş ilişkilerine girebilirler. Bu özellikleri dolayısıyla bankalar diğer ticari kuruluşlardan farklıdırlar ve devlet tarafından da farklı muamele görürler. Fonksiyonlarının başarıyla devamı için bankalara olan güvenin sarsılmaması önemlidir.

Ekonomik Açıdan Bankaların Fonksiyonlarını Özetlemek Gerekirse

- Kredi alış verişinde güveni sağlayan kurumlardır.
- Küçük fonları toplayarak büyük fonların oluşmasına katkıda bulunurlar.
- Halkın tasarruflarını saklamada kolaylık sağlarlar.
- Ulusal ve uluslar arası ticaretin gelişimine katkıda bulunurlar.
- Kendilerine yatırılan fonların vadelerinden daha uzun vadeli krediler verebilirler.
- Para politikasının etkinliğini arttıırırlar.

Banka Türleri

Bankalar faaliyet alanlarına göre,

1. Merkez bankaları,
2. Ticaret bankaları,
3. Yatırım bankaları,
4. Kalkınma bankaları ve
5. Katılım bankaları olarak sınıflandırılabilir.

Banka Türleri

1. Merkez Bankaları

Emisyon yetkisine sahip olarak para arzını kontrol eden bankalardır. Bu nedenle merkez bankaları para piyasasını düzenlemek, fiyat istikrarını sağlamak, bankacılık sistemini kontrol etmek, ülkenin altın ve döviz rezervlerini yönetmek gibi önemli fonksiyonlar üstlenirler. Ülkemizde bu görevi Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yürütmektedir.

TCMB'nin temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Banka temel amacıyla çelişmedikçe ülkenin kalkınması için uygulanacak politikaları da desteklemeye çalışmaktadır. Banka para politikasının uygulanmasında tek başına yetkilidir. Fiyat istikrarını sağlamak amacıyla belirleyeceği politika dahilinde para politikası araçlarını serbestçe kullanabilmektedir. Bankanın politika araçlarını uygulamada ve ekonomiyi takip etmede ihtiyaç duyacağı bilgileri toplama ve kurumları denetleme hakkı bulunmaktadır.

2. Ticaret Bankaları

Bankacılık sektöründe en çok karşılaşılan banka türü olup, temelde klasik bankacılık faaliyetleri olan mevduat toplama ve kredi verme faaliyetiyle uğraşırlar. Başlıca fon kaynakları mevduat, kullanılan krediler ve öz kaynaklardır.

3. Katılım Bankaları

Ticari bankacılık anlayışının dışına çıkarak, faizden uzak kalmak isteyen kişilerin finansman ihtiyaçlarını karşılamaları, tasarruflarını değerlendirmeleri ve modern bankacılık hizmetlerinden yararlanmaları amacıyla faizle çalışan klasik bankalara alternatif olarak kurulan kuruluşlardır. Özel finans kurumları, topladıkları fonları üretim desteği, bireysel finansman desteği, kar-zarar ortaklığı yatırımı, finansal kiralama ve mal karşılığı vesaikin alım-satımı şeklinde kullandırmaktadırlar.

4. Kalkınma Bankaları

Gelişmekte olan ülkelerde yatırım sermayesi eksikliğini gidermek ve kalkınmada öncelikli bölgelere finansman sağlamak amacıyla kurulmaktadır. Hükümetler veya uluslararası kurumlar tarafından sağlanan fonlar ve tahvil ihracı yoluyla kaynak temin ederler. Mevduat toplama yetkisine sahip değildirler.

5. Yatırım Bankaları

Devletlerin ve firmaların uzun vadeli fon ihtiyaçlarını karşılamaları için onların hisse senetleri ve tahviller gibi menkul kıymetler ihraç etmelerine aracılık eden kurumlardır. Mevduat toplama yetkisine sahip olmayan yatırım bankaları, tahvil ihraç etmek ve kredi almak suretiyle elde ettikleri kaynakları firmalara orta ve uzun vadeli kredi sağlamak şeklinde kullanırlar. Yatırım bankaları, yatırım yaptıkları menkul kıymetleri daha sonra halka satmaları nedeniyle literatürde menkul kıymet taciri olarak da adlandırılırlar.

Ülkemizde Bankacılık

Ülkemizde 19. yüzyıla kadar bankacılık faaliyetlerine rastlanmamaktadır. Bunda Türklerin özellikle askerlik ve yöneticilik gibi işlerle uğraşmaları, ticaret, sarraflık, bankacılık gibi meslekleri gayrimüslimlere bırakmaları önemli rol oynamıştır.

Türkiye’de bankacılığın tarihsel gelişimi yedi dönemde incelenmektedir:

- Osmanlı imparatorluğu dönemi (1847 – 1923)
- Ulusal Bankalar Dönemi (1923 – 1933)
- Kamu Bankaları Dönemi (1933 –1945)
- Özel Bankalar Dönemi (1945 – 1960)
- Planlı Dönem (1960 – 1980)
- Serbestleşme ve Dışa Açılma Dönemi (1980 – 2002)
- Yeniden Yapılandırma Dönemi (2002 – 2007)

Ülkemizde ilk banka 1847’de galata bankerleri olarak adlandırılan kişiler tarafından Banque de Costantinople (**Bank-ı Dersaadet**) adıyla kurulmuştur.

Osmanlı döneminde kurulan ve şube açarak faaliyet gösteren yabancı bankalar arasında en önemlisi 1863 yılında kurulan Osmanlı Bankasıdır. Bankaya Osmanlı Devleti için banknot çıkarmak ve devletin hazine işlerini yürütmek görevleri verilmiştir.

Ülkemizde milli bankacılığın ilk örneği olarak 1863 yılında çiftçilerin oluşturduğu kaynakla, Mithat Paşa öncülüğünde devlet eliyle ve devlet himayesinde "Memleket Sandıkları" denilen organizasyon kurulmuştur. Bu girişim Ziraat Bankası'nın temelini oluşturmuştur. 1888'de Memleket Sandıkları'nın yerine modern finans kuruluşu olarak ilk devlet bankamız olan **Ziraat Bankası** resmen kurulmuştur.

Ziraat Bankası

Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet döneminde Türk bankacılığı yeni bankaların kurulmasıyla giderek gelişmiştir. Bu dönemde kurulan ilk banka 1924 yılında kurulan Türkiye İş Bankası'dır. Daha sonra,

-Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası,

-Sümerbank,

-İller Bankası (Belediyeler Bankası),

-Etibank,

-Denizcilik Bankası,

-Halk Bankası gibi bankalar kurularak sağlıklı bir ekonomide ihtiyaç duyulan bütün sektörlerle yönelik bankacılık işlemleri yerine getirilmeye çalışılmıştır.

Türk bankacılığı özellikle 1980 yılından sonra ekonomideki liberalleşme ve dışa açılma politikalarının etkisiyle önemli gelişmeler göstermiştir. Bunun yanında 1994, 2000 ve 2001 krizlerinden sonra birçok banka kötü yönetim ve banka sahiplerinin banka kaynaklarını kendi lehine kullanmaları nedeniyle TMSF'ye devredilmiştir.

Günümüzde Türk bankaları bankacılık tekniği, yetişmiş eleman ve otomasyon gibi kriterler göz önüne alındığında Avrupa ülkelerindeki bankalarla rekabet edebilecek güçtedir.

Günümüz Türkiye'sinde Bankacılık

Türk Bankacılık Sektöründe 2021 yılı itibarıyla ;
34 adet Mevduat,
15 adet Kalkınma ve Yatırım,
6 adet Katılım Bankası
olmak üzere toplam 55 banka faaliyet göstermektedir.

Bu bankaların toplam mevduatı yaklaşık 4 trilyon 43 milyar 664 milyon ₺ olup, Türk Bankacılık Sektöründe 2021 yılı itibarıyla şube sayısı 12.151 adet ve personel sayısı 215 442 kişidir.

Türk Bankacılık Sektörünün aktif büyüklüğü 2021 yılı itibari ile 6,1 trilyon ₺ dir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası	
Mevduat Bankaları(Ticaret Bankaları)	
Kamu Sermayeli(3)	Ziraat Bankası, Halk Bankası, VakıfBank
Özel Sermayeli(8)	Akbank, Anadolubank, Şekerbank, Turkish Bank, Türk Ekonomi Bankası, İş Bankası, Yapı ve Kredi Bankası, Fibabanka,
Yabancı Sermayeli(16)	Arap Türk Bankası, Rabobank, Odeabank, Citibank, Denizbank, Deutsche Bank, QNB Finansbank, HSBC Bank, INGBank, Turkland Bank, BurganBank, Garanti Bankası, ICBC Turkey Bank, Alternatifbank, Bank of China Turkey, Mufg Bank
Katılım Bankaları(6)	Albaraka Türk, Kuveyt Türk, Türkiye Finans, Ziraat Katılım Bankası, Vakıf Katılım Bankası, Emlak Katılım Bankası
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	
Kamu Sermayeli(3)	İller Bankası, Türk Eximbank, Türkiye Kalkınma Bankası,
Özel Sermayeli(8)	Aktif Yatırım Bankası, D Yatırım Bankası A.Ş., Diler Yatırım Bankası, Golden Global Yatırım Bankası A.Ş., GSD Yatırım Bankası, Nurol Yatırım Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, İstanbul Takas ve Saklama B.
Yabancı Sermayeli(4)	BankPozitif Kredi ve Kalkınma Bankası, Merrill Lynch Yatırım Bank, Pasha Yatırım Bankası, Standart Chartered Yatırım Bankası, Bank Of America Yatirim Bank A.Ş
Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna Devredilmiş Bankalar(2)	Birleşik Fon Bankası, Adabank
Şube Açan Yabancı Bankalar(5)	Bank Mellat, Habib Bank Limited, JPMorgan Chase Bank N.A., Société Générale, Intesa Sanpaolo

Ülkemizde Kamu Sermayeli Mevduat Bankaları

Katılım Bankaları

alBaraka

 KUVEYTTÜRK

 Ziraat Katılım
Paylaştıkça daha fazlası

 EmlakBank
TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI A.Ş.

Türkiye
Finans

VAKIF KATILIM

Kapanmış Bankalar

- Anadolu Finans
- Atlasbank
- Bank Kapital
- Bank Ekspres
- Baybank
- Bayındırbank
- Demir Bank
- Dışbank
- Egebank
- EGS Bank
- Emlak Bankası
- Esbank
- Etibank
- Faisal Finans
- Family Finans
- İhlas Finans
- İktisat Bankası
- İmar Bankası
- İmpex Bank
- İnterbank
- Kentbank
- Kıbrıs Kredi Bankası
- Koçbank
- Koç Finans
- Körfezbank
- Marmara Bankası
- Okanbank
- Osmanlı Bankası
- Pamukbank
- Parkbank
- Robank
- Sitebank
- Sümerbank
- Tarışbank
- Toprakbank
- Türk Ticaret Bankası
- Türkiye İthalat ve İhracat Bankası
- Türkiye Turizm Yatırım ve Dış Ticaret Bankası
- Türkiye Öğretmenler Bankası
- Tütün Bank
- Ulusal Bank
- Yaşarbank
- Yurtbank

BANKA TÜRLERİ

Bankalar faaliyet alanlarına göre,

1. Merkez bankaları,
2. Ticaret bankaları,
3. Yatırım bankaları,
4. Kalkınma bankaları ve
5. Katılım bankaları olarak sınıflandırılabilir.

1. Merkez Bankacılığı

Merkez bankalarının en önemli görevi paranın iç ve dış değerinde istikrarın sağlanmasıdır. Bu doğrultuda merkez bankalarının en önemli yetkisi banknot ihraç etmesidir. (Senyöraj geliri – Beylik hakkı)

Merkez Bankalarının Görev ve Yetkileri

1. Banknot İhraç Etmek

Banknot ihraç etmek bütün merkez bankalarının başlıca görev ve imtiyazıdır. Bu sayede dolaşımdaki para miktarını yani emisyon hacmini (Mart 2021 itibari ile yaklaşık 179 milyar ₺) kontrol eder.

Merkez bankaları hem tedavüldeki banknotlara hem de çıkardığı yeni banknotlara güven sağlar.

Merkez bankaları altın, döviz, senet, hazine bonosu reeskontu ve açık piyasa işlemleri karşılığında banknot ihraç ederler. (Para merkez bankasının bir borcudur. Vadesi olmayan bir borç senedir.)

Madeni paralar ise darphane tarafından basılır. Şubat 2020 itibari ile dolaşımda yaklaşık 3 milyar ₺ tutarında madeni para vardır.

CEPTEKİ BOZUKLUK 7,5 MİLYAR ADEDİ AŞTI

Cebimizde taşıdığımız bozuklukların adedi bu yılın ilk yarısında 826 milyon 701 bine ulaşırken, böylelikle cebimize giren bozuk para sayısı 7 milyar 564 milyon 541 bine çıktı

Tedavüle çıkan madeni para

2018 OCAK - HAZİRAN

ADET: 826 milyon 701 bin
DEĞERİ: 346 milyon 991 bin 40 lira

2009-2018

ADET: 7 milyar 564 milyon 541 bin 62
DEĞERİ: 2 milyar 689 milyon 32 bin 867,50 lira

2009-2018 arasında tedavüle giren giren madeni paralar

2. Devletin Veznedarlık Görevini Yapmak

Merkez bankaları ağır bir sorumluluk gerektiren devletin veznedarlık görevini yaparlar. Bu sebeple devlet tahsilatları merkez bankasında toplanır ve yine ödemeler de buradan yapılır.

Altın Rezervleri

TC Merkez Bankası'nın 2021 yılı itibarı ile 547 ton civarında altın rezervi bulunmaktadır. Bunun büyük bir bölümü bankaların münzam karşılığı olarak tuttuğu miktardan oluşmaktadır. Merkez bankasındaki altınların toplam parasal değeri ise 40 milyar dolar civarındadır.

Dünya Altın Rezervi Sıralaması

1-Abd:	8.135 ton	11-Türkiye:	547 ton
2-Almanya:	3.372 ton	12- Ecb :	504 ton
3-İtalya:	2.451 ton	13-Tayvan:	423 ton
4-Fransa:	2.436 ton	14-Portekiz:	382 ton
5-Rusya :	1.890 ton	15-Venezuela:	365 ton
6-Çin:	1.842 ton	16-S. Arabistan	322 ton
7-İsviçre :	1.040 ton	17-İngiltere:	310 ton
8-Japonya:	756 ton	18-Lübnan:	286 ton
9-Hollanda:	612 ton	19-İspanya:	281 ton
10-Hindistan :	558 ton		

Döviz Rezervleri

Merkez Bankası'nın döviz rezervleri Şubat 2021 itibari ile 55 milyar dolar civarındadır. Merkez Bankası'nın, toplam rezervleri ise yaklaşık 96 milyar dolar seviyesindedir.

3. Mali ve İktisadi Konularda Devletin Danışmanlığını Yapmak

Merkez bankaları iç ve dış piyasaları, iktisadi durumu daha yakından takip ederek bilgileri hükümete aktarırlar. Hükümetin alacağı mali, iktisadi önlemlerde ve izleyecekleri politikada etkili olurlar.

Merkez bankası başkanı Şahap KAVCIOĞLU

4. Ticari Bankaların Para Rezervlerini Muhafaza Etmek

Ticari bankalar sahip oldukları mevduatın belli bir yüzdesini(karşılık oranı) karşılık olarak ayırmak ve ayırdıkları bu karşılığı merkez bankasına yatırmak zorundadırlar. Karşılık oranları ülkelere göre değişmektedir. Türkiye’de zorunlu karşılık oranları vadesiz ₺ hesapları için %8 , vadesiz yabancı para için %19 olarak uygulanmaktadır. Karşılık olarak yatırılan bu paralar merkez bankaları tarafından ilgili bankalara likidite sıkıntıları olduğu zaman verilmektedir.

Şekerbank

AKBANK

 Garanti

 TEB

DenizBank

YapıKredi

 ANADOLUBANK

 FINANSBANK

TÜRKİYE **BANKASI**

5. Ülkenin Uluslararası Ödeme Araçlarının Muhafızlığını Yapmak

Ülkenin altın ve döviz rezervleri merkez bankasında toplanır. Bu rezervler ülkenin karşılaşılabileceği finansal krizlerin önlenmesinde önemli bir güç sağlarlar. Özellikle gelişmekte olan ülkeler ekonomilerini iç ve dış şoklara karşı korumak, dış borç ödemelerini gerçekleştirmek, uluslar arası finans çevrelerinde ülkeye duyulan güvenin arttırılmasını sağlamak amacıyla önemli miktarda döviz rezervi tutma eğilimindedirler.

6. Son Borç Verme Görevini Yapmak

Bankalar öz kaynaklarını ve yabancı kaynakları kullandıktan sonra son borç verme kurumu olarak merkez bankasına müracaat ederler. Merkez bankaları geçici bir süre paraya ihtiyacı olan bankalara ticari işlemlerden doğan kısa vadeli senetleri karşılığında ödeme yaparlar.

7. Bankaların Takas, Tasfiye ve Virman Görevini Yapmak

Merkez bankaları, diğer bankaların takas, tasfiye ve virman (hesaptan hesaba nakil) merkezliği görevini yapar. Bankalar ihtiyatlarını merkez bankalarında muhafaza ettiklerinden ve ilgili bankalarda hesapları bulunduğundan, merkez bankaları takas ve tasfiye işlemlerini kolayca yapabilir. Özellikle çekle ödemelerin geliştiği yerlerde, bankalar arasında doğan alacak ve borçların takas yolu ile ödenmesini sağlarlar.

8. Kliring Kurumu Olarak Kliring Hizmetleri Yapmak

Kliring, iki ülke arasındaki alış verişten doğan borç ve alacağın nakit kullanılmaksızın karşılıklı olarak mahsubu suretiyle, hesabın tasfiye edilmesidir. Yani kliring bir çeşit takas işlemidir. İşleyişi ise; ithalatçı, anlaştığı ülkeden getirdiği mal için borcunu kendi milli parası ile kendi ülkesinin merkez bankasına öder. İhracatçı da kendi merkez bankasından kendi milli parası ile mal bedelini tahsil eder. Daha sonra bu iki anlaşmalı firmanın merkez bankaları bir araya gelip, mahsup işlemini yapar.

Merkez Bankasının Kullandığı Araçlar

Merkez bankaları piyasa istikrarını sağlamak amacıyla piyasaya çeşitli araçları kullanarak müdahale ederler. Bu araçlar şunlardır;

1-Reeskont Oranları

Merkez bankasının reeskont oranlarını ve şartlarını değiştirmek suretiyle kredi talebini etkilemeyi amaçlayan bir politikadır.

Reeskont işleminde bankalar ellerindeki ticari senetleri vadeleri dolmadan merkez bankasına kırdırarak para ihtiyaçlarını karşılarlar. Merkez bankası bankaların bu imkanlarını reeskont oranlarında yapacağı değişimler yoluyla sınırlayabilir yada teşvik edebilir. Bu sebeple reeskont oranı ve şartlarındaki değişiklikler para arzı ve kredi hacminin belirlenmesinde önemli bir araçtır.

3. Mevduat Karşılıkları (zorunlu karşılık oranı)

Bankaların topladıkları mevduatın belli bir oranını merkez bankasına yatırmaları gerekmektedir. Bu oran merkez bankası tarafından belirlenmektedir. Bu oran artırıldığında kredi hacmi daralmakta, azaltıldığında ise kredi hacmi genişlemektedir. Bu da genel kredi hacmini etkilemektedir.

%8

%19

4. Disponibilite Oranları

Mevduat kabul eden bankaların taahhütlerine karşılık olarak nakit veya kolaylıkla nakde çevrilebilir, diğer bir ifadeyle **likiditesi yüksek değerler bulundurma zorunluluğu** olarak ifade edilmektedir. Bankaların topladıkları mevduat karşılığında kasalarında bulundurmaları gereken varlığı ifade eder. Çünkü Bankalar mevduat sahiplerine borçlu konumundadır, bankalardan para çekmek isteyen müşterilere ödeme yapılabilmesi amacıyla bankaların topladıkları mevduatın TCMB tarafından belirlenen oranını kasalarında "**yüksek likiditeye sahip varlık**" olarak tutmaları zorunluğu bulunmaktaydı. Bu oran "*umumi disponibilite*" olarak adlandırılmaktaydı. 2005 yılından önce bankalar açısından zorunlu bir uygulama olan *disponibilite*, 2005 yılında kaldırılmıştır.

5. Döviz İşlemleri

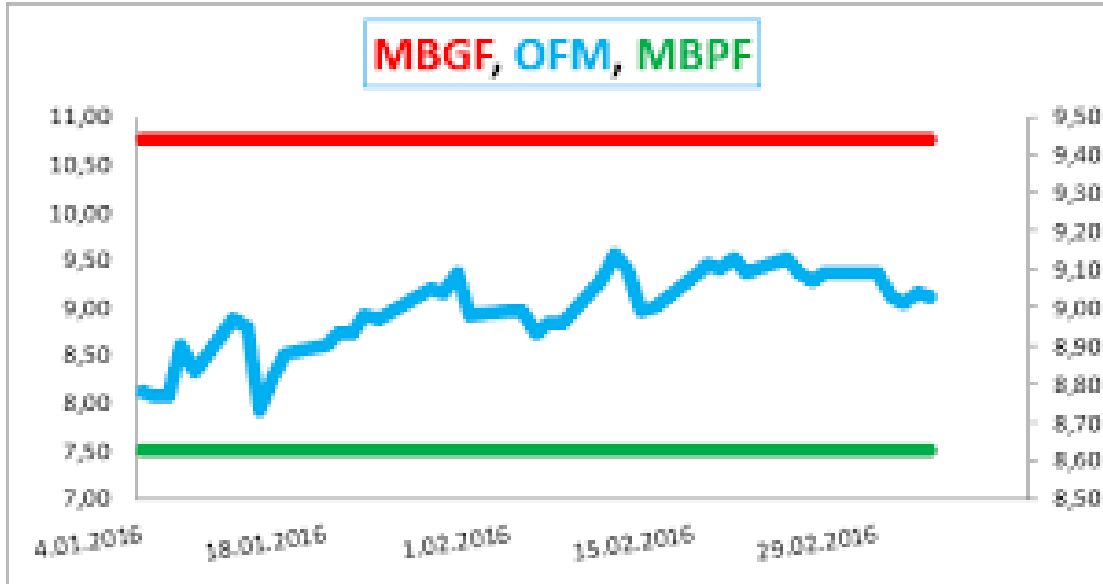
Merkez Bankası ulusal para ile yabancı paralar arasındaki oranı dolaylı olarak kontrol etmeye çalışır. Bu amaçla Merkez Bankası esnek kur sisteminde zaman zaman serbest piyasaya müdahale ederek döviz alır veya döviz satar.

Merkez Bankası döviz sattığında döviz kuru düşerken, piyasadaki para miktarı azalır. Döviz satın aldığı anda ise, para arzı artarken döviz kuru yükselir.

6. Kredi Tavanı

Ekonomide kredi miktarı sınırlandırılmak istendiğinde, merkez bankası bankaların belli düzeyin üstünde kredi açmalarını yasaklayabilir. Böyle bir uygulama, kaydi para arzını sınırlamada etkin bir yöntemdir.

Örneğin; Merkez Bankası bankalara, topladıkları mevduatın ya da tüm kaynaklarının yüzde 80'i kadar kredi açabilecekleri talimatını vermişse buradaki yüzde 80 oranı kredi tavanını oluşturur.

Diyelim ki bir bankanın toplam mevduatı 100 TL ise açabileceği kredinin tavanı 80 TL olur. Böyle bir oran koymak yerine doğrudan miktar da konulabilir. Örneğin Merkez Bankaları bankalara her yıl X milyar TL'den fazla kredi açamamaları talimatı verebilir.

Kredi tavanı banka özelinde de uygulanabilir. Merkez Bankası, Bankacılık denetim otoritesinden aldığı raporlara göre bazı bankalara kredi tavanı getirebilir.

2. Ticari Bankacılık

Ticari bankaların kuruluş amacı adından da anlaşılacağı üzere kar etmektir. Fakat günümüzde yerine getirdikleri görevler itibari ile ekonomik ve ticari hayat için önemli fonksiyonlar icra etmektedirler.

Bu fonksiyonların başlıcaları şunlardır;

- Fon toplama
- Fon sağlama
- Kaydi para oluşturma
- Hizmet

Türk bankacılık sektöründe 2021 yılı itibari ile 52 banka faaliyet göstermekte olup bu bankalar içerisinde ticari bankalar 32 banka ile en büyük paya sahiptir.

Ticari Bankaların Fonksiyonları

1- Fon toplama fonksiyonu

Ticari bankalarda fonlar öz kaynaklar ve yabancı kaynaklar olmak üzere ikiye ayrılır. Bankaların öz kaynakları kendi bünyesinden sağladıkları kaynaklar, yabancı kaynaklar ise banka dışından borçlanma yoluyla elde edilen kaynaklardır. Öz kaynaklar sermaye, yedek akçe ve devreden karlardan oluşur. Ticari bankalar büyük ölçüde yabancı kaynak(borç) kullanan ve diğer işletmelere kıyasla toplam kaynakları içerisinde öz kaynaklarının oranı düşük bir paya sahip olan kurumlardır.

BİLANÇO

AKTİF	PASİF
0 DÖNEN DEĞERLER	3 MEVDUAT
1 KREDİLER	4 ÖZ KAYNAK
2 DİĞER AKTİFLER	

2- Fon sağlama fonksiyonu

Ticari bankalar gerek 6z kaynaklardan gerekse yabancı kaynaklardan belirli bir maliyetle sağladıkları fonları, belirli bir gelir karşılığında fon talep edenlere kullandırma yoluna giderler. Bu fonlama işlemini kredi vermek, menkul kıymet alımı, sabit varlıklara yatırım ve çeşitli alanlardaki işletmelere iştirak etmek suretiyle yaparlar.

3- Kaydi para oluşturma fonksiyonu

Ticari bankaların banka sistemi içerisinde en önemli fonksiyonlarından birisi de kaydi para oluşturmalarıdır. Kaydi para bankaya yatırılan mevduatın kanuni karşılık tutarı ayrıldıktan sonra tekrar kredi olarak verilmesidir. Kaydi paranın maddi varlığı yoktur. Kaydi para banka hesaplarına alacak yada borç olarak kaydedilmesi sonucu oluşan ödeme aracıdır.

Örneğin; 1000₺ mevduatın bir bankaya yatırıldığını kabul edersek ve zorunlu karşılık oranının %20 olduğunu var sayarsak bu mevduat kaydi olarak 5000 ₺ ye çıkar.

Örnek; A Bankasına mevduat olarak 1000 ₺ yatırılmıştır. Zorunlu karşılık oranı %20 dir. Buna göre kaydi para oluşum süreci aşağıdaki gibi olacaktır.

Banka	Mevduat Tutarı	Zorunlu Karşılık Tutarı	Kredi Tutarı
Abank	1000₺	200₺	800₺
Bbank	800₺	160₺	640₺
Cbank	640₺	128₺	512₺
.	512₺	102,40₺	409,60₺
.	409,6₺	81,32₺	327,68₺
	⋮	⋮	⋮
	⋮	⋮	⋮
TOPLAM	5000₺	1000₺	4000₺

Kaydi para oluşum sürecini formüle edecek olursak;

$$\text{Kaydi Para Tutarı} = \text{Mevduat Tutarı} / \text{Zorunlu Karşılık Oranı}$$

Örnekteki tutarları formülde yerine koyarsak;

$$\text{Kaydi Para Tutarı} = 1000 \text{ ₺} / 0,20 = 5000 \text{ ₺ olacaktır.}$$

Örnek: A Bankasına mevduat olarak 75000 ₺ yatırılmıştır. Zorunlu karşılık oranı %8 dir. Buna göre kaydi para tutarı ne kadar olur?

$$\text{Kaydi para tutarı: } 75000 / 0,08 = 937.500 \text{ TL}$$

4- Hizmet fonksiyonu

Ticari bankalar yukarda saydığımız faaliyetlerinin yanında müşterilerine bir takım hizmetlerde sunmaktadırlar. Bunda en büyük etken bankalar arasındaki rekabetin gittikçe artmasıdır.

Örneğin ticari bankalar; leasing, factoring, havale, eft, fatura tahsilatı gibi asıl faaliyet konusu dışındaki işlemleri de gerçekleştirirler.

Ticari bankaların bütün bu hizmetleri sağlayabilmeleri için likiditelerinin yeterli düzeyde olması gerekir. Likidite yetersizliği bankaya olan güveni sarsar. Fakat likiditenin gereğinden fazla tutulması da bankanın karlılığını azaltır. O halde ticari bankaların likidite ve karlılık arasında optimum dengeyi sağlamaları gerekir.

Ticari Bankalarda Fon Yönetimi Yaklaşımları

Bankaların çeşitli fon kaynakları vardır ve bu kaynaklardan sağladıkları fonları değişik şekillerde varlıklara aktarırlar. Bu noktada fon yönetimi yaklaşımları yani **çeşitli kaynaklardan toplanan fonların nasıl değerlendirileceği** konusundaki yaklaşımlar önem kazanır. Bankalarda fon yönetimi konusunda yaklaşımlar şunlardır;

- 1) Ticari kredi yaklaşımı
- 2) Nakde dönüştürülebilir krediler yaklaşımı
- 3) Taksitli krediler yaklaşımı
- 4) Fon havuzu yaklaşımı
- 5) Aktif yönetimi yaklaşımı
- 6) Pasif yönetimi yaklaşımı

1. Ticari kredi yaklaşımı

Bu yaklaşım bankaların **gelir getirici aktiflerinin kısa vadeli krediler şeklinde kullanılması** gereğini savunur. Yani bu yaklaşımda yatırım sermayesi gibi uzun vadeli krediler uygun bulunmaz.

Bu teorinin temelinde banka mevduatlarının vadesiz ve ya buna benzer varlıklar olduğu için bankaların bu paraların talep edildiğinde ödeme yapabilmesi fikri yatar. Ancak kısa vadeli kredilerin büyüyen ekonominin uzun süreli kredi ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalması yaklaşımın değerini azaltmıştır.

2. Nakde dönüştürülebilir krediler yaklaşımı

Bu teoriye göre **likidite sağlayabilmek için bir günde geri çağrılabilir krediler verilmesi** gerekir. Ticari bankalar geri çağrılabilir kredi verirken kredinin teminatı olarak hisse senedi alırlar. Kredi borcunu kapatması istendiğinde firmanın kredi borcunu ödeyememesi durumunda banka hisse senetlerini borsada satarak likidite sağlayabilir. Bu yaklaşımın eksik yönü hisse senetlerinin değer kaybetme olasılığının olmasıdır.

3. Taksitli krediler yaklaşımı

Bu tür krediler yapı olarak uzun vadeli olmalarına rağmen belirli periyotlarla geri ödemesi olduğu için bankalara likidite imkanı sağlarlar.

Ödeme Planı / Taksit Tablosu						
AY	TAKSİT	ANAPARA	FAİZ	KKDF	BSMV	BAKİYE
1	2.781,33	2.277,33	420,00	63,00	21,00	27.722,67
2	2.781,33	2.315,59	388,12	58,22	19,41	25.407,07
3	2.781,33	2.354,49	355,70	53,35	17,78	23.052,58
4	2.781,33	2.394,05	322,74	48,41	16,14	20.658,53
5	2.781,33	2.434,27	289,22	43,38	14,46	18.224,26
6	2.781,33	2.475,17	255,14	38,27	12,76	15.749,10
7	2.781,33	2.516,75	220,49	33,07	11,02	13.232,35
8	2.781,33	2.559,03	185,25	27,79	9,26	10.673,32
9	2.781,33	2.602,02	149,43	22,41	7,47	8.071,30
10	2.781,33	2.645,74	113,00	16,95	5,65	5.425,56
11	2.781,33	2.690,18	75,96	11,39	3,80	2.735,38
12	2.781,33	2.735,38	38,30	5,74	1,91	0,00
	33.376	30.000	2.813	422	141	

4. Fon havuzu yaklaşımı

Bu yaklaşım banka kaynaklarının çeşitlilik ihtiva eden varlıklardan oluştuğu ve bu doğrultuda kullanılması gerektiği üzerinde durur. Buna göre fonlar önce likit varlıklara yatırılmakta, kalan fonlar ise yatırımlara ve kredilere dönüştürülmektedir.

5. Aktif yönetimi yaklaşımı

Ticari bankaların aktif seçimini, pasif yapılarını göz önünde bulundurarak yapmalarını önermektedir. Bu yaklaşıma göre vadesiz mevduatlar likit değerler için; uzun vadeli kaynaklar, yatırımlar ve krediler için kullanılmakta öz kaynaklar ise sabit kıymetlere ve daha uzun vadeli yatırımlara dönüştürülmektedir.

Vadesiz Mevduat

Vadeli Mevduat

Öz Kaynak

6. Pasif yönetimi yaklaşımı

Pasif yönetimi kuramının temel fikri; bir bankanın bilançosunun pasifinde yer alan vadesiz mevduat, vadeli mevduat ve diğer kalemlerin dağılımının ne olacağı halkın bireysel davranışlarına bırakılarak belirlenemez. Banka kendi inisiyatifini kullanarak çeşitli pasif kalemlerini pazarlayıp ihtiyacı olan likiditeyi sağlayabilir.

Yatırım ve Kalkınma Bankacılığı

Kalkınma ve yatırım bankaları belirli amaçları gerçekleştirmek için kurulan ihtisas bankalarıdır. Bu bankaların mevduat kabul etme yetkisi yoktur.

Ülkemizde bankacılık sistemi, kurulduğu ilk yıllardan itibaren bir takım sorunlarla karşılaşmıştır. Bu sorunlar; **yetersiz tasarruf, artan kamu borçları, fonların üretime dönük yatırımlara yönlendirilememesi, genişleyen emisyon, yükselen enflasyon ve faiz** olarak sayılabilir.

Bu doğrultuda uzun vadeli yatırım projelerinin uygun kredi koşullarında finanse edilebilmesi için kalkınma ve yatırım bankalarına önemli görevler düşmektedir.

3. Yatırım Bankaları

Sermaye piyasasının gelişmiş olduğu ülkelerde atıl fonlara sahip kurumsal yatırımcılara, fonlarını menkul değer alım ve satımı ile değerlendirmelerinde aracılık ve danışmanlık yapan bankalardır. Bu bankalar işletmelere doğrudan kredi vermeyen ancak **işletmelerin orta ve uzun vadeli fon gereksinimlerini karşılayan** finansal kuruluşlardır.

Yatırım bankaları hisse senedi ve tahvil gibi menkul değerlerin halka arzı ve diğer sermaye piyasası işlemlerinin yapılması konularında faaliyet gösteren ihtisas bankalarıdır. **Yatırım bankaları devletin ve özel sektörün menkul kıymet ihracını başlatan, bunlara garanti veren ve tedavülünü sağlayan aracı kurumlardır.**

Yatırım bankalarının fonksiyonları;

- Tasarrufları yatırımlara kanalize etmek. (Yatırım bankaları sermaye piyasası yoluyla tasarrufları yatırımlara yöneltir.)
- Tasarruf sahiplerine menkul kıymet ihracı ederek uzun vadeli kaynak sağlamak
- Danışmanlık hizmeti sunmak. (Yatırım bankaları menkul kıymet ihraç ederek sermaye piyasasına başvurmak isteyen firmalara danışmanlık yapabileceği gibi parasal birikimlerini menkul kıymetlere yatırmak isteyen yatırımcılara da danışmanlık hizmeti sunarlar.)
- Yeni ihraç edilecek menkul değerlerin geniş halk kitlelerine dağılımını sağlamak.
- Her türlü mal mukabili, vesaik mukabili akreditif açmak, garanti vermek, teminat mektupları vermek.
- Şirket birleştirme, dağıtma, şekil değiştirme, şirket satın alınması, özelleştirme konusunda aracılık yapmak.

4. Kalkınma Bankaları

Kalkınma bankaları, gelişmekte olan ülkelerde sermaye yetersizliği içindeki firmalara veya büyük endüstriyel firmaların yapacağı yeni yatırımlara kaynak ve teknik yardım sağlamak amacıyla kurulmuş bankalardır. Kalkınma bankalarının temel amacı endüstriyel gelişmeyi hızlandırmaktır. Kalkınma bankaları, yatırımcılara kredi vererek yada iştirak etmek suretiyle fon sağlarlar.

Kalkınma bankalarının görevleri şu şekilde sıralanabilir;

- Sektörel çalışmalar yaparak, yatırım projeleri ve etütleri hazırlayıp yatırımları özendirmek. Banka bu görevini yerine getirirken kalkınmada öncelikli yörelere ayrıcalık tanımaktadır.
- Sanayi sektörüne orta ve uzun vadeli kredi sağlamak. Bazı durumlarda doğrudan hisse senedi olarak yatırıma iştirak etmek
- Kalkınma bankaları yabancı sermayenin yatırımlara kanalize edilmesine aracılık etmek
- Yeni yatırım alanlarına öncülük etmek
- Yatırımcılara ortak bulmada yardımcı olmak.
- İç kaynakları sanayi sektörüne yönlendirmek.

KALKINMADA ÖNCELİKLİ YÖRELER LİSTESİ (BİRİNCİ DERECEDE ÖNCELİKLİ YÖRELER)

1. Adıyaman
2. Ağrı
3. Aksaray
4. Amasya
5. Ardahan
- 6. Artvin**
7. Bartın
8. Batman
- 9. Bayburt**
10. Bingöl
11. Bitlis
12. Çanakkale
(Bozcaada ve Gökçeada İlçeleri)
13. Çankırı
14. Çorum
15. Diyarbakır
16. Elazığ
17. Erzincan
- 18. Erzurum**
- 19. Giresun**
- 20. Gümüşhane**
21. Hakkari
22. Iğdır
23. Kahramanmaraş
24. Karabük
26. Kars
27. Kastamonu
28. Kırıkkale
29. Kırşehir
30. Kilis
31. Malatya
32. Mardin
33. Muş
34. Nevşehir
35. Niğde
- 36. Ordu**
37. Osmaniye
- 38. Rize**
39. Samsun
40. Siirt
41. Sinop
42. Sivas
43. Şanlıurfa
44. Şırnak
45. Tokat
- 46. Trabzon**
47. Tunceli
48. Van
49. Yozgat
50. Zonguldak

Kalkınma ve Yatırım bankaları arasındaki farklar

Kalkınma ve Yatırım bankacılığı birbirlerini tamamlayan iki farklı bankacılık türüdür. Kalkınma bankacılığı ile yatırım bankacılığı bir birine benzemekle birlikte bazı noktalarda bir birinden ayrılmaktadır. Şöyle ki;

Kalkınma bankaları esas olarak az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde faaliyet gösterirken **yatırım bankaları** gelişmiş ve gelişmekte olan **ülkelerde** faaliyet göstermektedir.

Ayrıca bu iki banka türü yatırımları finanse ediş biçimleri bakımından farklılıklar arz eder. **Kalkınma bankaları** genellikle devlet desteğiyle ya da devlet tarafından kurulmakta, **yatırım bankaları** ise genellikle özel sektör tarafından kurulmaktadır.

Kalkınma bankaları sadece **sınai yatırımlara** destek verirken, **yatırım bankaları** **sınai ve mali yatırımlara** destek verir.

Türkiye’de Kalkınma ve Yatırım bankaları;

Kalkınma Bankaları

Türkiye Kalkınma Bankası

Türkiye İhracat Kredi Bankası
(EXİMBANK)

İller bankası

Yatırım Bankaları

Aktif Yatırım Bankası

Diler Yatırım Bankası

GSD Yatırım Bankası

İstanbul Takas ve Saklama Bankası

Nurol Yatırım Bankası

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası

5. Katılım Bankacılığı

Katılım bankacılığı **faizsiz bankacılık** anlamına gelmektedir. Türkiye’de yaklaşık otuz yıldan bu yana faizsiz esaslara göre bankacılık faaliyetinde bulunan kurumlar bulunmaktadır. Sektörde katılım bankaları olarak adlandırılan bu kurumlar Türk finansal sistemine ‘**Özel Finans Kurumları**’ şeklinde girmiştir.

Faizsiz bankacılık uygulaması doğal olarak Müslümanların yaşadığı İslam coğrafyasında ortaya çıkmış ve günümüzde de yoğun olarak kullanılmaktadır. Ancak başta Avrupa ülkeleri, ABD, Rusya ve Uzak Doğu ülkeleri olmak üzere bir çok ülkede faizsiz esaslara göre bankacılık yapan kurumlar vardır.

Faizsiz bankacılıkta para, kar-zarar katılma esasına göre toplanır.

Bankacılık işlemleri faizsiz yapılır ve ortaklık esasına göre çalışılır.

Katılım bankaları ticari bankalardan farklı kredilendirme yöntemleri kullanırlar. Bu yöntemleri iki sınıfta ele almak mümkündür;

1- Peşin alım-Vadeli satış (Murabaha)

2- Kar-Zarar ortaklığı (Mudarebe ve Müşaraka)

1. Murabaha

Murabaha Türkçe karşılığı olarak **karlı satış** anlamına gelmektedir. Sermaye sahibinin, bir malı satın alarak ve belli bir kar payı ekleyerek müşterisine vadeli olarak satmasıdır.

Ticari bankalar kredi talebinde bulunan müşterilerine krediyi **nakit olarak** teslim eder ve vadesi dolduğunda faiziyle birlikte geri almak isterler. Buradaki ilişki **borçlu-alacaklı ilişkisidir**.

Ancak Katılım Bankaları tarafından uygulanan murabahada müşterinin Katılım Bankası'na ödediği bedel, **kendisine satılan malın vadeli fiyatıdır**.

satıcı

(3) Banka,
sipariş formunu
satıcıya gönderir.

(1) Alıcı, satıcı ile
pazarlık yapar.

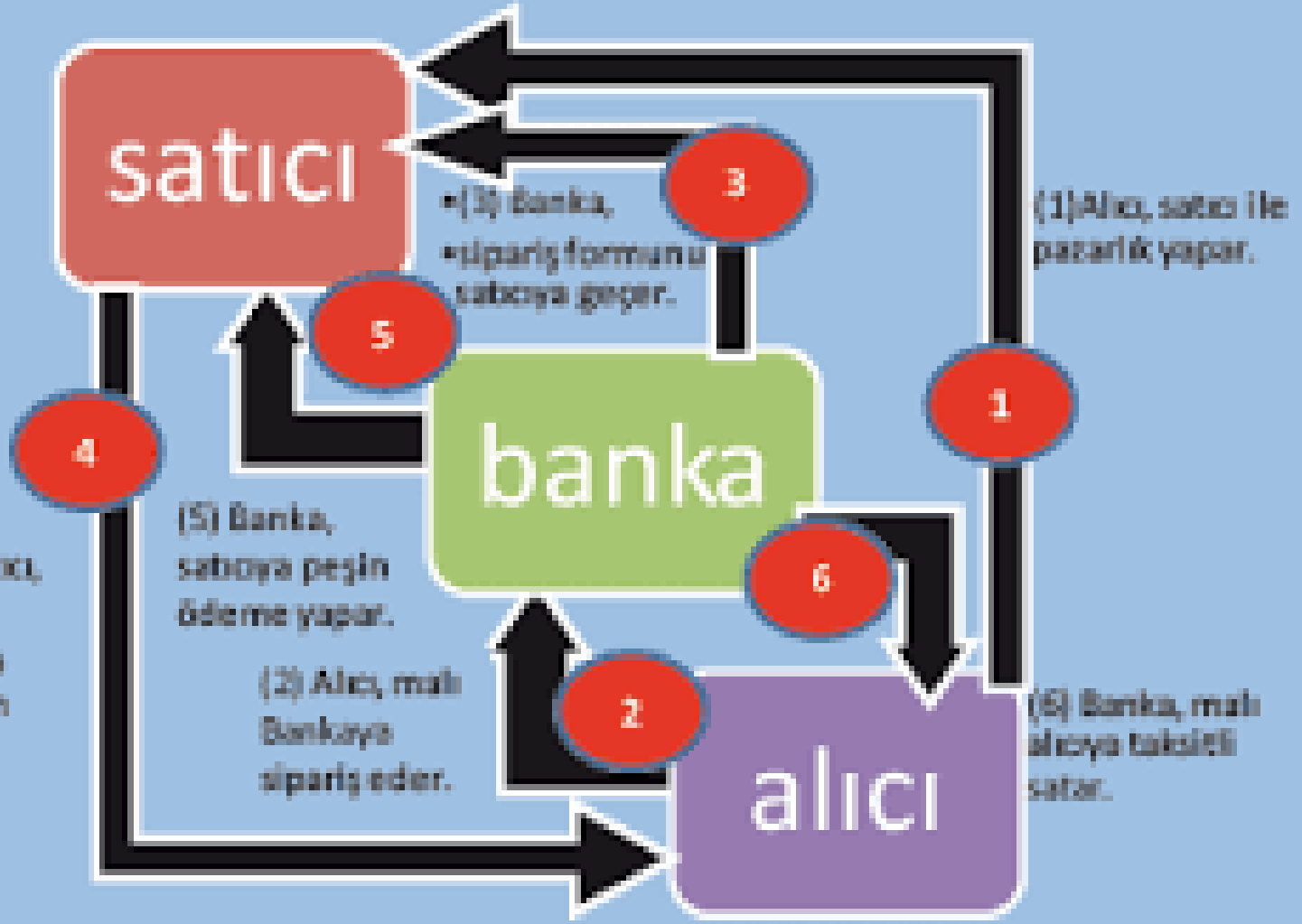
banka

(5) Banka,
satıcıya peşin
ödemeyi yapar.

(2) Alıcı, malı
Bankaya
sipariş eder.

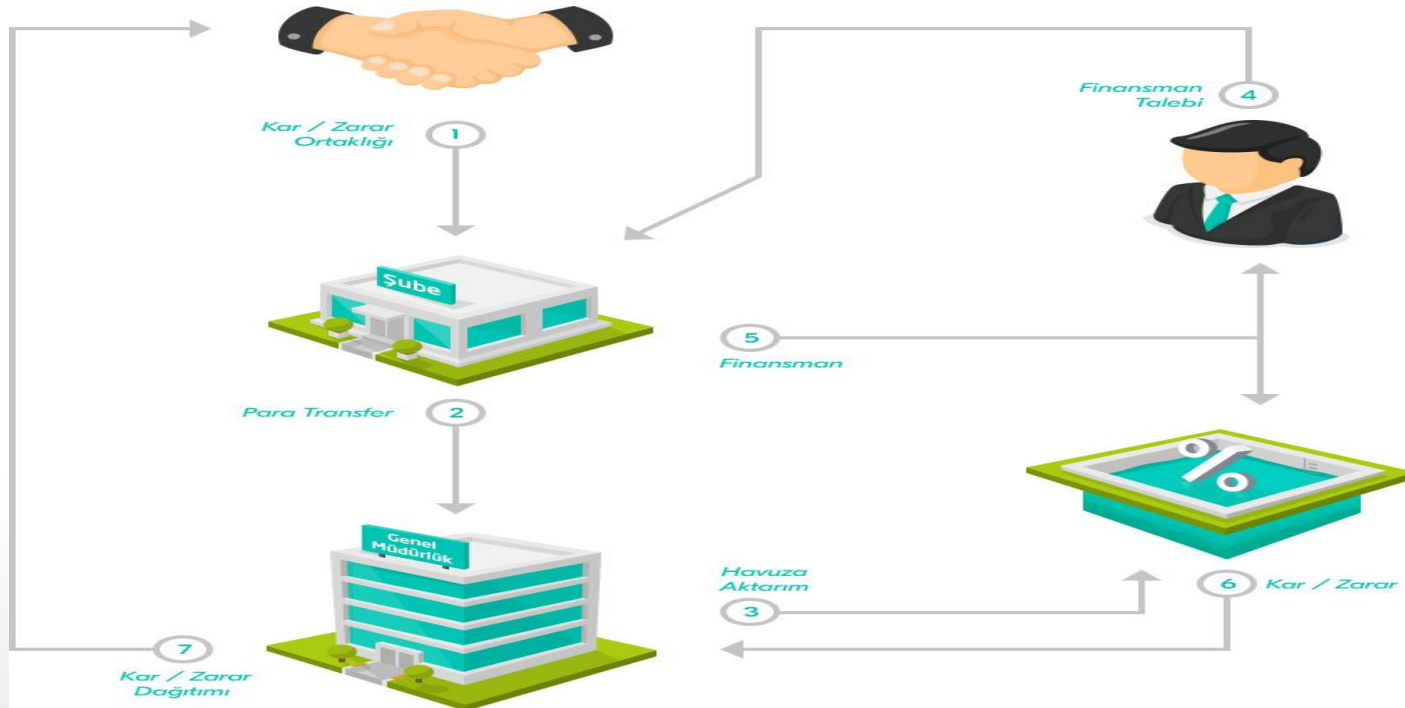
(6) Banka, malı
alıcıya taksitli
satar.

(4) Satıcı,
malı
alıcıya
teslim
eder.

Katılım bankaları, fon toplama aşamasında **kâr-zarar ortaklığı**nı uygularlar. **Mudârebe** denilen bu yöntemde, emek-sermaye ortaklığı söz konusudur. Bu ortaklıkta sermaye sahibi emek sahibi müteşebbise(bankaya) parayı teslim eder ve müteşebbis de bu parayı işletir. Kâr elde edilirse, bu kâr taraflar arasında önceden belirlenen oran üzerinden paylaşılır. Kâr elde edilmezse bu zarar sermayeden düşülür; müteşebbis de boşa çalışmış olur, yani emeğinin zararını çeker.

Bu ortaklıkta tasarruf sahibi sermayeyi, katılım bankası emeği temsil eder. Kâr paylaşım oranı genellikle net kârın %80'i sermaye sahibine, yani bankaya para yatırına; %20'si bankaya şeklindedir. Bu oranlar piyasa şartlarına göre değişebilir.

Bankaların Kuruluşu

Bankaların kuruluşu özel düzenlemelere tabi tutulmuştur. Çünkü bankacılık sektöründe yaşanacak sorunların doğrudan veya dolaylı olarak diğer sektörleri olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır. Dolayısıyla özel olarak bu sektör için düzenlenen '5411 sayılı Bankacılık Kanunu' mevcuttur. Bu kanuna göre banka kurulmasıyla ilgili koşullar mevcuttur.

Banka Kuruluş Şartları

Kurulacak Bankada Aranılan Şartlar

- Bankalar Anonim Şirket (A.Ş.) olarak kurulmak zorundadır.
- Nakit sermayesinin en az 30 000 000 ₺ olması gerekir.
- Bankanın organizasyon ve ortaklık yapısının denetlenebilir, şeffaf, açık olması gerekir.
- Yönetim kurulu üyelerinin planlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek mesleki tecrübeye haiz olması gerekir
- Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması.(Burada amaç bankanın nakit varlıklarının artırılarak likiditesinin yükseltilmesi ve ortaklarının kim olduğunun açıkça takip edilebilmesidir.)
- Konsolide denetimini engelleyici nitelikte herhangi bir hususun bulunmaması gerekir

Kurucularda Aranılan Şartlar

- Ağır hapis gerektiren suçlardan, vergi kaçakçılığında ve yüz kızartıcı suçlardan hüküm giymemiş olmak.
- Müflis olmamak ve konkordato ilan etmemiş olmak.
- Gerekli mali güç ve itibara sahip olmak.
- İşin gerektirdiği dürüstlük ve yeterliliğe sahip olmak.

Kuruluş Başvurusu ve Faaliyete Başlama

- Banka kuruluşu için BDDK'dan kuruluş izni alınması gerekir. Kurulun mevcut 7 üyesinin en az 5'inin olumlu oyu ile kuruluş izni alınmış olur.
- Verilen kuruluş ve faaliyet izni kararı Resmi Gazetede yayımlandıktan sonra banka faaliyete geçme hakkı kazanmış olur.

T.C. Resmî Gazete

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğüne Yayınlanır	
16 Şubat 2013 CUMARTESİ	Sayı : 28561

Bankacılığı Düzenleyen Otoriteler

Bankalar yerine getirdikleri görevler itibari ile ülke için son derece önemli bir yere sahiptirler. Bu itibarla bankaların faaliyetlerini düzenleyen, denetleyen, müdahale eden kurumlara ihtiyaç vardır. Ülkemizde bu görevleri TCMB, BDDK ve TMSF yerine getirmektedir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)

Bankaların kuruluş ve faaliyetlerini, yönetim ve teŐkilat yapısını, düzenlemek ve denetlemek, ayrıca bankacılık sektörünün geliŐtirilmesini sağlamak üzere kurulmuş bulunan bağımsız bir kurumdur.

Kurumun başlıca iki görevi vardır;

1) Düzenleme

Kurum tasarruf sahiplerinin haklarını koruyacak ve bankaların güvenli bir Şekilde çalıŐmasını sağlayacak önlemler almak ve uygulamakla yükümlü ve yetkilidir.

2) Denetleme

Bankaların yasal düzenlemelere uygun hareket edip etmedikleri, mali yapılarının bozuk olup olmadıkları ve diğer özelliklerini denetleme yetkisine sahiptir.

Bu denetimlerde bankalar, talep edilen her türlü belgeyi ve bilgiyi vermek zorundadırlar. Kurum ilgili bankaya dikkat çekmekten bankacılık izninin kaldırılmasına kadar çok çeşitli yaptırımlar uygulama yetkisine sahiptir.

TMSF (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu)

Tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla mevduatın sigorta edilmesi, başlıca görevidir. Bankalar ellerinde bulunan tasarruf mevduatlarını fona sigorta ettirmek zorundadırlar. Bunun yanında çeşitli nedenlerle mali bünyeleri bozulmuş olup kendisine devredilen bankaların yönetilmesi, mali bünyelerinin güçlendirilerek yeniden yapılandırılması bunlar mümkün değilse tasfiye edilmesi fonun görevleri arasındadır.

TMSF'nin Kaynakları

- Zaman aşımına uğrayan mevduat, emanet ve alacaklar.
- Kuruluş izni verilen bankaların kurucularının koydukları asgari sermayenin %10 u tutarındaki sisteme giriş payı.
- Bir bankanın hissedarlarının banka hissesinin %10 ve daha fazlasını bir başkasına devretmesi durumunda hisseleri devralan ortaklar tarafından devralınan hisselerin nominal bedelinin veya borsa değeri daha yüksek olduğu takdirde borsa değerinin %1 i oranında fona yatırılacak tutar.
- Bankalara verilen adli para cezalarının %50 si ve idari para cezalarının %90 ı.
- Sigorta prim tutarları.

MEVDUAT

Gerçek veya tüzel kişiler tarafından bankalara Türk Lirası veya yabancı para olarak yatırılan paralara mevduat denir.

Mevduat bir banka için hayati öneme sahiptir. Bankaların büyüklüğünün en önemli göstergesi topladığı mevduat miktarıdır.

Mevduatlar özelliklerine göre çeşitli sınıflandırmalara tabi tutulur.

1) Vadesiz Mevduat

Bankalara **belirli bir süreye bağlı olmaksızın** istenildiği zaman geri alınmak üzere yatırılan paralara denir.

2) Vadeli Mevduat

Belli bir süre sonunda geri çekilmek şartıyla açılmış mevduat hesaplarıdır. 1 ay, 3 ay, 6 ay ve yıllık faiz ödemeli vadeli hesap seçenekleri vardır.

3) İhbarlı Mevduat

İhbar tarihinden belirli bir gün sonra çekilmek kaydıyla bankalara yatırılan paralardır. Örneğin 7 gün ihbarlı mevduat demek ihbar tarihinden 7 gün sonra çekilebilen mevduattır. İhbarlı mevduat vadeli mevduatla vadesiz mevduatın arasında yer alır ve her iki türünde özelliklerini taşır.

4) Birikimli Mevduat

Asgari vadesi 3 yıl olan ve müşterilerle yapılacak anlaşma ile aylık veya üçer aylık sürelerde hesaba para yatırılmasını sağlayan mevduattır.

Mevduatlar her ne kadar vadeli olsalar da aslında istenildiğinde tasarruf sahibi tarafından çekilebilirler. Fakat bu durumda banka mevduata verecek olduğu faizi düşerek kalan tutarı yani ana parayı tasarruf sahibine verir.

Mevduat Güvencesi ve Zaman Aşımı

Bankalarda mevduat hesabı açılırken genellikle bir alt ve üst sınır şartı yoktur. Küçük bir meblağ ile mevduat hesabı açtırılabilirken çok büyük meblağlarla da mevduat hesabı açtırılabilir. Fakat TMSF' tarafından sağlanan mevduat güvencesi kapsamında olan tutar **150.000₺** dir. Yani her bir mevduat bankasında her bir gerçek kişi için, 150.000₺ ' ye kadar olan kısım sigorta kapsamındadır.

Bankalardaki her türlü mevduat, emanet ve alacaklardan son işlem tarihinden itibaren **10 yıl süreyle sahipleri tarafından aranmayanlar** zaman aşımına tabidir. Zaman aşımına uğrayan mevduat, emanet ve alacaklar TMSF' ye devredilir.

Sahiplerine Göre Mevduatın Sınıflandırılması

Tasarruf Yetkisine Göre Mevduat Türleri

- 1. Bireysel Mevduat
- 2. Birlikte Mevduat

Para Cinsine Göre Mevduat Türleri

- 1. TL Mevduat
- 2. YP Mevduat

Bankalar Kanununa Göre Mevduat Türleri

- 1. Tasarruf Mevduatı
- 2. Resmi Kuruluşlar Mevduatı
- 3. Ticari Kuruluşlar Mevduatı
- 4. Bankalararası Mevduat
- 5. Diğer Kuruluşlar Mevduatı

Bankalar Kanununa Göre Mevduat Türleri

1) Tasarruf Mevduatı

Bankalarda gerçek kişilerin açtırdığı ticari işlemlere konu olmayan mevduattır.

2) Resmi Kuruluşlar Mevduatı

Resmi kuruluşlara ait olan hesaplardır. Bunlar genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler, çeşitli kurumlar, yerel yönetimler(belediyeler), mahkemeler gibi kuruluşlardır.

3) Ticari Kuruluşlar Mevduatı

Ticaret işletmeleri, her çeşit ortaklıklar, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlara, kooperatiflere ve mali kesime ait hesaplardır.

4) Bankalar Arası Mevduat

Bankaların ve özel kanunlara göre mevduat toplamada yetkili bulunan kuruluşların birbirinde açtıkları hesaptır.

5) Diğer Kuruluşlar Mevduatı

Yukarıda sayılan gruplar dışında kalan mevduat diğer kurumlar mevduatı olarak adlandırılır. (Vakıflar, dernekler, birlikler, sendikalar...)

ULUSLAR ARASI BANKACILIK

Dünya ekonomisinde görülen globalleşme eğilimleri bankacılık faaliyetlerini de etkilemiştir. Özellikle çok uluslu şirketlerin faaliyetleri geliştikçe uluslararası bankacılık hizmetlerinde artış olmuştur. Uluslararası bankacılık faaliyetlerinin artmasında etkili olan en önemli gelişmelerden biri de Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (Organization of Petroleum Exporting Countries- OPEC) ülkelerinin petrol fiyatlarını artırması olmuştur. Bu nedenle petrol ithal eden ülkeler, ekonomilerine ağır yük getiren bu ithalatın finansmanını sağlayabilmek için uluslararası bankalardan borç almak zorunda kalmışlardır.

Uluslar arası bankalar genelde Londra, Tokyo, New York, Paris, Zürih, Cenevre, Amsterdam, Hong Kong gibi merkezlerde toplanmışlardır. Bu merkezlerin en önemli görevi yerli yatırımcılardan yabancı kullanıcılara ya da yabancı yatırımcılardan yerli kullanıcılara fon sağlamaktır.

Uluslararası Bankacılık Birimleri

1) Muhabir Bankacılığı

Bankalar faaliyetlerinin nispeten az olduğu ülkelerde belirli bazı işlemleri yapmak için yada kendi ajanı olarak faaliyette bulunması için yerel bir banka ile bağlantı kurar. Bu durumda yerel banka muhabir banka olarak adlandırılır. Muhabir banka, bir başka ifade ile bir bankanın başka bir banka için yaptığı bankacılık faaliyetleridir.

2) Temsilcilik Büroları

Bir bankanın yabancı bir ülkede kendisini temsil etme amacıyla kurdukları uluslar arası bankacılık kurumlarına temsilcilik bürosu denir. Bankalar bu temsilcilikleri yabancı bir ülkede iş yapan müşterilerine kendi personeli ile yardımcı olmak için açmaktadır. Ancak temsilcilik büroları bankaların yurt dışındaki bir şubeleri konumunda değildir. Bu nedenle mevduat kabul edemez, kredi açamaz, akreditif işlemi yapamazlar. Temel fonksiyonları ana bankanın müşterilerine yerel ülke hakkında bilgi vermek, önerilerde bulunmak ve ülkenin hizmetleri konusunda işadamlarını aydınlatmaktır.

3) Şube Bankalar

Bir bankanın farklı bir ülkede aktif olarak faaliyette bulunmasının yollarından biri de o ülkede şube açmaktır. Şubelerin kendi özel kuruluş sözleşmesi, yönetim kurulu, pay sahipleri ve öz sermayesi yoktur. Yönetim ve işletme açısından kendi defterlerini tutsa da borç ve alacaklar ana bankaya ait olmaktadır.

4) Konsorsiyum Bankaları

Konsorsiyum belirli bir amacı gerçekleştirmek veya belirli bir iş için kurulan birlik ve ortaklık anlamına gelir.

Konsorsiyum bankaları genellikle farklı ülkelere mensup iki veya daha fazla bankanın mülkiyetinde olan ve bağımsız olarak kurulan bankalardır. Bu bankalar bir bankanın tek başına verebileceği kredi miktarından daha fazla ve daha uzun vadeli krediler verebilirler.

5) Kıyı Ötesi Bankacılık (Off-Shore Bankacılık)

Kıyı ötesi bankacılık ülke dışından sağlanan fonların yine ülke dışında kullanılmasını amaçlayan bir bankacılık türüdür. Kıyı ötesi bankaları buldukları ülkede geçerli olan para birimi dışındaki bir para birimi ile işlem yaparlar.

Kıyı ötesi bankaları genellikle yurt içi finans piyasasının tabi olduğu yasaların, sınırlamaların ve kontrollerin çoğundan muaftır. Bu bankalar serbest bölgelerde faaliyet gösterirler. Kıyı bankacılığı, döviz cinsinden mevduat toplama işlemi başta olmak üzere bankacılık işlemi, faiz, kanuni ihtiyatlar bakımından; kendi ülkelerinde öngörülen vergi, resim, harç ve döviz rezerv karşılığı tutma yükümlülüklerinin çoğundan muaftır.

Kıyı Ötesi Bankacılığın Avantajları;

- Yatırımcılar mevduatları karşılığında, merkez bankasına sıfır faizle karşılık yatırmaktan kurtulurlar.
- Tasarruf mevduat sigorta fonuna prim ödemezler.
- Bu tür bankalar daha yüksek faiz vadettikleri için mevduat çekerler.
- Hesaplar yurtdışında gösterildiğinden, resmi denetimden kaçarlar ancak parayı ülke içinde kullanabilirler.
- Yükümlülükleri az olduğu için de bilanço karlarını arttırırlar.

Kıyı Ötesi Bankacılığın Dezavantajları;

- Ülke vergi kaybı ile karşılaşır.
- Merkez bankası kanuni karşılık toplayamaz, tasarruf mevduatı sigorta fonuna prim alamaz, bunun sonucunda da para politikası araçları etkisizleşerek istenilen sonuçları veremez hale gelir.
- Merkez bankası otoritesini ve güvenini; denetim organları, denetim imkanlarını, hazine de tam rekabeti sağlayamadığı için hem etkinliğini hem de denetim yollarını kaybeder.

BANKACILIKTA KREDİ

Kredi kelimesi köken itibari ile güven, itibar anlamına gelir. Bankacılıkta kredi belli bir süre sonra ödenmek vaadiyle bir değer sağlanması şeklinde tanımlanabilir. Bir başka ifadeyle kredi bir mevcudun belli bir süre sonra geri alınmak kaydıyla verilmesi işlemidir.

Kredinin Unsurları

Kredinin; zaman(vade), güven, risk ve gelir olmak üzere dört unsuru vardır.

1. Zaman(vade) Unsuru; Kredide zaman unsuru çok önemlidir. Vadesiz bir işlemin kredi özelliği bulunmaz. Çünkü paranın bir zaman değeri vardır.

2. Risk Unsuru; Krediler ödenmeme tehlikesi taşıdığından açıldıkları andan itibaren belirli bir risk taşırlar. Bankalar kredi kullanırken riski asgariye indirmek için ipotek, rehin, kefalet gibi bir takım önlemler alırlar.

3.Güven Unsuru; Kredinin tarafları arasında bir güven bağının olması gerekir. Karşılıklı güvene ve itibara dayalı olarak kurulan bu ilişki banka açısından kullanılacak kredinin teminat alınarak yada alınmaksızın kullanılmasında belirleyici olacaktır.

4. Gelir Unsuru; Bankalar kredi verirken faiz, komisyon ve benzeri gelirler elde ederler.

Kredi Tespiti , Kullanılması ve Geri Ödenmesi

Kredinin talep edilmesi ve kullanılması süreci şu şekilde işlemektedir. Kredi talep eden gerçek veya tüzel kişi ilgili banka şubesine kredi talebini iletir. Banka şubesi kredi talep eden kişinin kredi talebini inceler ve gerekli belgeleri ister. Kredi talep eden kişi önceden bankanın müşterisi ise bankaca tanındığından kredi talebi incelemesi daha kısa sürer.

Kredi tahsisi müşterinin kuvvetli ve zayıf yönlerini içeren finansal verilerin değerlendirilmesiyle gerçekleşir. Banka şubesinin kredi servisi, kredi talep eden müşteriden gelen belgeler ve piyasadan yapılan araştırmalar sonucunda kredi talebini uygun görür. Şayet şube yetkili ise kredi komitesince onaylandıktan sonra kredi kullanılır. Kredi kullandırma yetkisi şubeyi aşıyorsa, kredi onaylanmak üzere belgelerle birlikte şubenin görüşü de belirtilerek bankanın bölge müdürlüğüne yada genel müdürlüğe gönderilir. Kredi kullanılması bölge yada genel müdürlükçe uygun görülürse kredi kullanılır.

Kredilerin sona ermesi, krediyi kullanan müşterinin isteği veya bankanın gerek duyması halinde vadesinden önce olabilir. Kredi müşterilerine imzalatılan kredi sözleşmesi uyarınca kredilerin bankanın talebi ile her zaman sona erdirilmesi mümkündür.

Kredi Türleri

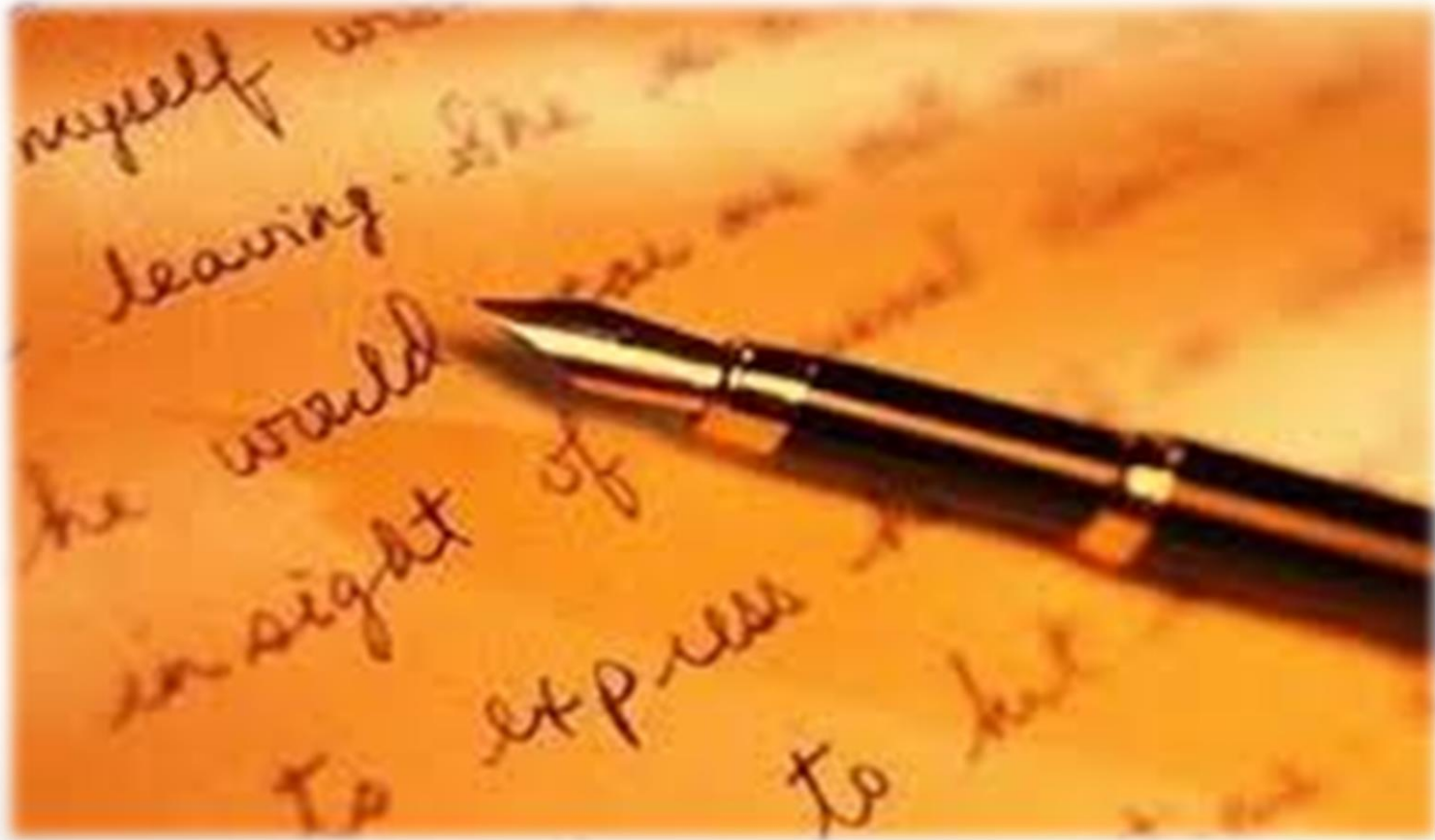
Krediler genel olarak nakit ve nakit olmayan krediler olmak üzere iki sınıfa ayrılır. Bunu yanında vadelerine göre kısa, uzun ve orta vadeli krediler; teminat açısından teminatlı, teminatsız krediler; verilış amacı açısından yatırım, donatım ve işletme kredileri; kullanma amacı açısından konut, taşıt, ihtiyaç kredileri şeklinde sınıflandırılırlar.

Nakdi Krediler; Faiz yada komisyon karşılığında ödünç para verilmesi biçiminde kullanılan kredilerdir. Bu tür krediler iskonto, iştira, avans ve borçlu cari hesap şeklinde kullanılır.

İştira, bir gayrimenkulün belirli bir bedel ve süre içerisinde mal sahibinden satın alınması hakkına denir.

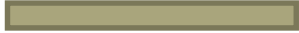
Gayri Nakdi Krediler; Bir işin yapılması, bir borcun ödenmesi yada bir yükümlülüğün yerine getirilmesi konusunda komisyon karşılığında yükümlü adına taahhütte bulunması yani ona kefil olması şeklinde kullanılan kredilerdir. Teminat mektubu bu kredi türüne güzel bir örnektir.

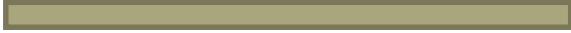

VADELERİNE GÖRE KREDİLER

Kısa vadeli krediler; 12 aya kadar olan krediler,

Orta vadeli krediler; 1 yıl, 5 yıl arası krediler,

Uzun vadeli krediler; 5 yıldan uzun vadeli kredilerdir.

Teminatlı Krediler; Krediye güvence olarak bir kefilin imzasının alınması yada maddi bir varlığın karşılık tutulması suretiyle kredinin kullanılmasıdır.

Teminatsız Krediler; tek imza karşılığında açılan kredilerdir. Yani kredi alan kişinin atacağı imza yeterli olmaktadır. Bu tür kredilerin tek güvencesi kredi alanın kişiliğidir.

Yatırım Kredileri; İşletmelere bina ve tesis yapımı için açılan kredilerdir. Bu tür krediler sabit değerlerin finansmanı amacıyla açıldığından genellikle uzun vadeli dirler.

Donatım Kredileri; İşletmelere ait binaların, tesislerin yenilenmesi, modernize edilmesi makine ve teçhizat sağlanması amacıyla açılan kredilerdir.

İşletme Kredileri; İşletmelerin üretim faaliyetlerini finanse etmek amacıyla tahsis edilen kredilerdir.

Kullanım Amacı Açısından Krediler

Tüketici Kredileri (Bireysel Krediler)

- a) Konut Kredileri
- b) Taşıt Kredileri
- c) Kişisel İhtiyaç Kredileri

Ticari Krediler (Kurumsal Krediler)

- a) İşletme Kredileri
- b) Yatırım Kredileri
- c) İhracat Kredileri
- d) Döviz Kredileri

Faiz Hesaplamaları

Faiz hesaplamasında bir miktar paranın belirli bir faiz oranıyla gelecekteki değeri hesaplanır. Bu hesaplamanın yapılabilmesi için bilinmesi gereken hususlar şunlardır;

Ana para

Bankaya yatırılan ve üzerinden faiz hesaplaması yapılacak olan tutardır.

Faiz Oranı

Bir yılda ana para üzerinden hesaplanacak olan orandır. Faiz oranı aksi belirtilmedikçe yıllık hesaplanır.

Valör

Faiz hesabına esas teşkil eden tarihe yani faizin hesaplanmaya başlanacağı tarihe valör tarihi denir. Paranın bankaya yatırıldığı günü takip eden ilk iş günüdür.

Vade

Vade sonu hesabın kapatıldığı (paranın çekileceği) tarihtir. Yani valör tarihi ile hesabın kapatılması için tespit edilen tarih arasındaki süredir.

Gün sayısı

Faiz genelde gün esasına göre hesaplanır. Fakat vade süresi ay veya yıl olarak tam sayı ise aylık veya yıllık olarak da faiz hesaplanabilir.

Kredi Faizi Hesaplama

Kredi faizi hesaplanırken bir yıl 360 gün kabul edilir. Kredi faizi hesaplamalarında bankadan kredinin çekildiği ilk gün ve kredinin son taksitinin ödendiği (vade sonu tarihi) son gün hesaplamaaya dahil edilir.

Kredi Faizi Hesaplama Formülü;

$$\mathbf{Faiz\ Tutarı} = \mathit{Ana\ para} \times \mathit{Gün\ Sayısı} \times \mathit{Faiz\ oranı} / 36000$$

Basit faiz

Örnek: Bir bankadan yıllık %17 faiz oranıyla kullanılan 48000₺ tutarındaki kredinin vadesi 10 aydır. Buna göre faiz tutarını hesaplayınız.

Faiz tutarı: $48000 \times 300 \times 17 / 36000 = 6800₺$

Örnek: Bir bankadan yıllık %9 faiz oranıyla kullanılan 25200₺ tutarındaki kredinin vadesi 8 aydır. Buna göre faiz tutarını hesaplayınız.

Faiz tutarı: $25200 \times 240 \times 9 / 36000 = 1512₺$

Örnek: Bir bankadan yıllık %11 faiz oranıyla kullanılan 35000₺ tutarındaki kredinin vadesi 12 aydır. Buna göre faiz tutarını hesaplayınız.

Faiz tutarı: $35000 \times 360 \times 11 / 36000 = 3850₺$

Bileşik faiz hesaplama

Her dönem kazanılan faizin ana paraya ilave edilmesiyle bir sonraki dönemin faizinin hesaplandığı yöntemdir.

Bileşik faiz hesaplama formülü:

Faiz tutarı = Ana para x (1+ Faiz oranı)ⁿ - Ana para

n= yıl sayısı

Örnek: Yıllık %20 faiz oranı üzerinden bankaya yatırılan 1000₺'nin, 3. yıl sonunda faiz tutarı ve ulaşacağı değer bileşik faiz hesaplama yöntemine göre şöyle olacaktır;

$$1000₺ \times (1+0,20)^3 = 1000 \times (1,20)^3 = 1000 \times 1,728 = \mathbf{1728₺}$$

$$\text{Toplam faiz tutarı: } 1728₺ - 1000₺ = 728₺$$

Yani 1000₺ bileşik faiziyle birlikte vade sonunda 1728₺ olacaktır. Faiz tutarı 728₺ olacaktır.

Örnek: Yıllık %10 faiz oranı üzerinden bankaya yatırılan 20000₺ nin, 4. yıl sonunda getireceği faiz tutarı ne kadardır?

$$\text{Toplam tutar: } 20000 \times (1+0,10)^4 = 20000 \times (1,10)^4 = 20000 \times 1,4641 = 29282₺$$

$$\text{Faiz tutarı: } 29282 - 20000 = 9282₺$$

Örnek: Yıllık %9 faiz oranı üzerinden bankaya yatırılan 20000₺ nin, 2. yıl sonunda getireceği faiz tutarı ne kadardır?

$$\text{Toplam tutar: } 20000 \times (1+0,09)^2 = 20000 \times (1,09)^2 = 20000 \times 1,1881 = 23762$$

$$\text{Faiz tutarı: } 23762 - 20000 = 3762₺$$

Örnek: Yıllık %12 faiz oranı üzerinden bankaya yatırılan 100000₺ nin, 3. yıl sonunda getireceği faiz tutarı ne kadardır?

$$\text{Toplam tutar: } 100000 \times (1+0,12)^3 = 100000 \times (1,12)^3 = 100000 \times 1,404928 = 140492,8$$

$$\text{Faiz tutarı: } 140492,8 - 100000 = 40492,8₺$$

Mevduat Faizi Hesaplama

Mevduat faizi hesaplanırken bir yıl 365 gün kabul edilir. Mevduat faizi hesaplamalarında mevduatın faize yatırıldığı ilk gün ve vade sonu hesaplamalara dahil edilmez.

Mevduat Faiz Hesaplama Formülü;

$$\text{Faiz Tutarı} = \text{Ana para} \times \text{Gün Sayısı} \times \text{Faiz oranı} / 36500$$

Örnek: Bir bankaya yatırılan 30000₺ tutarındaki mevduatın vadesi 183 gündür. Faiz oranı %15 tir. Buna göre faiz tutarını hesaplayınız.

Faiz tutarı: $30000 \times 183 \times 15 / 36500 = 2256,16 \text{ ₺}$

Örnek: Bir bankaya yatırılan 40000₺ tutarındaki mevduatın vadesi 62 gündür. Faiz oranı %12 dir. Buna göre faiz tutarını hesaplayınız.

Faiz tutarı: $40000 \times 62 \times 12 / 36500 = 815,34 \text{ ₺}$

Örnek: Bir bankaya 60000₺ tutarındaki mevduat 01/01/2021 tarihinde %15 faiz oranıyla vadeli mevduat hesabına yatırılmıştır. Vade sonu 28/02/2021 dir. Buna göre faiz tutarını hesaplayınız.

Gün sayısı: ocak 30 gün+ şubat 27 gün = 57 gün

Faiz tutarı: $60000 \times 57 \times 15 / 36500 = 1405,47 \text{ ₺}$

Örnek: 01/01/2021 tarihinde Bir bankadan kullanılan 60000₺ tutarındaki kredinin faiz oranı %15 tir. Vade sonu 28/02/2021 dir. Buna göre faiz tutarını hesaplayınız.

Gün sayısı: 31 gün ocaktan + 28 gün şubattan = 59 gün

Faiz tutarı: $60000 \times 59 \times 15 / 36000 = 1475 \text{ ₺}$

Reeskont Hesaplama

Reeskont hesaplama, **vadeli bir senedin bugünkü değerinin bulunması** işlemidir. Yani üzerinde gelecekteki değeri yazan bir senedin bugünkü peşin değerinin hesaplanması işlemidir. Reeskont tutarı bulunarak ana paradan çıkarılır ve senedin bugünkü peşin değeri bulunur. Reeskont hesaplamalarında bir yıl 360 gün kabul edilir.

Reeskont Hesaplama Formülü;

$$\text{Reeskont Tutarı} = \frac{\text{Ana para} \times \text{Gün Sayısı} \times \text{Faiz oranı}}{36000 + (\text{Gün Sayısı} \times \text{Faiz Oranı})}$$

$$\text{Senedin Bu Günkü Peşin Değeri} = \text{Anapara} - \text{Reeskont tutarı}$$

Örnek: Nominal değeri 7.560₺ olan senedin vadesine 4 ay vardır. Reeskont faiz oranı %15 tir. Buna göre reeskont tutarını ve senedin peşin değerini hesaplayınız.

$$\text{Reeskont tutarı: } 7.560 \times 120 \times 15 / 36000 + (120 \times 15) = 13608000 / 36000 + 1800 = 13.608.000 / 37.800 = 360₺$$

$$\text{Senedin peşin değeri: } 7560 - 360 = 7.200₺$$

Örnek: Nominal değeri 11.448₺ olan senedin vadesine 9 ay vardır. Reeskont faiz oranı %8 dir. Buna göre reeskont tutarını ve senedin peşin değerini hesaplayınız.

$$\text{Reeskont tutarı: } 11.448 \times 270 \times 8 / 36000 + (270 \times 8) = 24727680 / 36000 + 2160 = 24.727.680 / 38.160 = 648 ₺$$

$$\text{Senedin peşin değeri: } 11448 - 648 = 10.800 ₺$$

Örnek: Nominal değeri 50.000₺ olan senedin vadesine 6 ay vardır. Reeskont faiz oranı %16 tir. Buna göre reeskont tutarını ve senedin peşin değerini hesaplayınız.

$$\text{Reeskont tutarı: } 50.000 \times 180 \times 16 / 36000 + (180 \times 16) = 144.000.000 / 38.880 = 3703,7037 ₺$$

$$\text{Senedin peşin değeri: } 50.000 - 3703,7037 = 46.296,2963 ₺$$

Bankacılık İşlemleri ve Terimleri

Virman

Kişinin aynı bankada bulunan farklı hesaplardan birbirine para aktarmasına denir. Virman ile mevduat sahibi tek bir işlemle bir hesaptan para çekip diğer hesabına para yatırmış olur.

Havale

Bir bankada hesabı bulunan farklı iki kişi arasında para aktarımı yapıyorsanız, buna **havale** denir.

EFT

Mevduat sahibinin hesabının bulunduğu banka dışındaki bir hesaba para aktarması durumunda söz konusu olur. Yani Eğer iki farklı banka arasında para gönderimi yapıyorsanız bu bir EFT işlemidir. Örneğin Ziraat Bankasındaki bir hesaptan Vakıf Bankadaki bir hesaba para göndermek bir EFT işlemidir. Bu ilişkide,

Gönderen

Gönderenin Bankası

Alıcının bankası

Alıcı olmak üzere dört taraf vardır.

IBAN

Ülkeler arasında gerçekleştirilen para transferlerinin hızı ile kalitesini artırmak ve maliyetlerini düşürmek amacıyla International Bank Account Number-IBAN adı verilen uluslararası banka hesap numarası standardı geliştirilmiştir. IBAN'ın amacı, bankalardaki her bir müşteri hesap numarasını uluslararası standartta tanımlamak, para transferlerinin hatasız ve hızlı bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktır.

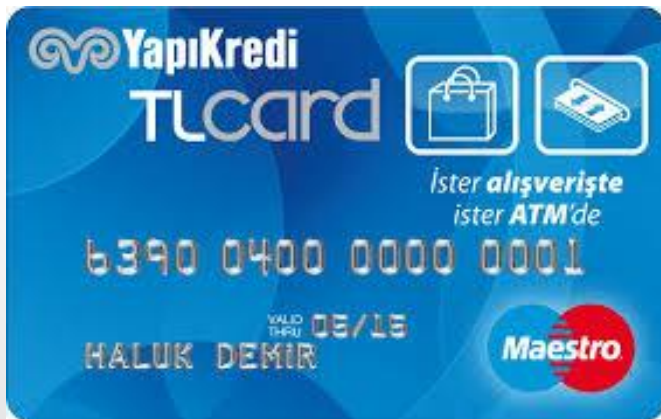
IBAN NASIL OLUŞTURULUR?

Ülke kodu	Kontrol basamakları	Banka kodu	Rezerv alanı	Hesap no
TR	56	00061	0	00000012990022302

Toplam 26 hane

Banka Kartı

Banka kartı, kart kullanıcısının bankasında açtığı vadesiz mevduat hesabındaki parasına ulaşmasını sağlayan bir üründür. Üzerinde Visa, ya da Master Card gibi ödeme sistemlerinin logoları bulunan bu kartlar, ATM'lerden vadesiz mevduat hesabındaki paralara ulaşım imkanı sağlar. Ayrıca kredi kartı ile alışveriş yaptığınız birçok iş yerinde banka kartınızla parayı yanınızda taşımaya gerek duymadan alışveriş yapabilirsiniz. Alışverişinizde harcadığınız tutar banka kartınız yoluyla banka hesabınızdan çekilerek ilgili işyerinin hesabına aktarılır.

Kredi Kartı

Bankalar ve çıkartmaya yetkili kuruluşların müşterilerine belirli limitler dahilinde açtıkları kredilerle, nakit kullanmaksızın mal ve hizmet alabilmeleri, nakit kredi çekebilmeleri için verdikleri ödeme aracıdır.

Pos Makinesi

İşyerlerinin kredi / banka kartı kabul ederken kullandığı elektronik cihazdır. Bu cihaz kartın çipindeki bilgileri veya arka yüzündeki manyetik şerit bilgilerini elektronik olarak okur ve elektronik olarak yetki alıp işlemi tamamlar.

Yazar Kasa Pos

Yazar kasa ile pos makinesinin özelliklerini bir arada bulunduran makinelerdir. Bu makinelerde yazar kasa fişi kesilmesi ve kredi kartı ödemesi birlikte yapılabilmektedir.

Elektronik Bankacılık

Elektronik bankacılık, elektronik ortamlar vasıtasıyla belirli bankacılık hizmetlerinin sunulmasıdır. Bilgisayar ve telefon gibi teknolojik araçlarla elektronik bankacılık faaliyetleri yürütülebilir. Nakit para çekme dışındaki her türlü bankacılık işlemi elektronik ortamda yapılabilmektedir.

Günümüzde elektronik bankacılık kapsamında hesap açma, hesap kapatma, virman, havale, eft, otomatik ödeme talimatları, ekstre görüntüleme, finansal piyasa işlemleri, alışveriş yapma gibi birçok bankacılık faaliyeti yapılabilmektedir.

HESAP BİLGİLERİ

Hesap Kesim Tarihi	:27 Kasım 2013
Son Ödeme Tarihi	:9 Aralık 2013
Dönem Borcu	:1.322,45 TL
Ödenmesi Gereken Asgari TutarıOran	:330,61TL / 25%
Önceki Dönem Hesap Özeti Borcu	:1.357,15 TL
Dönem İçi Harcamalar	:1.322,45 TL
Dönem İçi Ödemeler	:+1.357,15 TL
Kalan Toplam Taksit Tutarı	:0,00 TL
Bir Sonraki Ay Hesap Kesim Tarihi	:27 Aralık 2013
Bir Sonraki Ay Son Ödeme Tarihi	:6 Ocak 2014
Müşteri Limiti	:13.000,00 TL
Kart Limiti	:3.000,00 TL
Nakit Çekim Limiti	:3.000,00 TL
Alışveriş Faiz Oranı	:2,02%
Nakit Çekim Faiz Oranı	:2,02%
Gecikme Faiz Oranı	:2,52%

Elektronik Para

Elektronik para; ihraç eden kuruluş tarafından kabul edilen, fon karşılığı ihraç edilen, elektronik olarak saklanan, kanunda tanımlanan ödeme işlemlerini gerçekleştirmek için kullanılan ve elektronik para ihraç eden kuruluş dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilen parasal değerdir.

Elektronik para, telefon, tablet, temassız kart, sabit disk veya bunlara benzer araçlarla dijital ortamda kişiler adına saklanıp transfer edilebilen para biçimidir.

Türkiyedeki Aktif Olan Elektronik Para Kuruluşları

- Aköde Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- BELBİM Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- Birleşik Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para A.Ş.
- CEMETE Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- D Ödeme Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- ERPA Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para A.Ş.
- Hızlıöde Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- Hızlıpara Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para A.Ş.
- IQ Money Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para A.Ş.
- İninal Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri A.Ş.
- İyzi Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri A.Ş.
- Lydians Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- Ozan Elektronik Para A.Ş.
- Paladyum Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- Papara Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- SiPay Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- TT Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri A.Ş.
- TURK Elektronik Para A.Ş.
- Turkcell Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri A.Ş.
- Vodafone Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- Wirecard Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri A.Ş.

Kripto Para(Sanal para)

Herhangi bir merkez bankası, kredi kuruluğu ya da e-para kuruluğu tarafından ihraç edilmemiş ve paraya alternatif olarak kullanılabilen varlığın sanal karşılığıdır.

Sanal para bir merkeze veya bir kuruluğu bağı değildir.

Kriptopara alım satım platformları

 PARIBU

 BARIMEKS

 bitexen

 Cryptosa

 bithesap

 BitTurk

 Bitci.com

coinzo

 BtcTurk

 koinim

Dünyadaki Başlıca Elektronik Paralar

- BITCOIN
- RIPPLE
- ETHEREUM
- IOTA
- DASH
- LITECOIN
- TETHER
- ZCASH
- NEO
- CHAINLINK
- XRP
- EOS
- TEZOS
- COSMOS
- STELLAR LUMENS
- TRON
- CARDANO
- MONERO
- ONTOLOJİ
- BİNANCE COIN
- DECRED
- HOLO
- FANTOM

Bitcoin elektronik para mıdır? Yasal durumu nedir?

Bitcoin, herhangi bir merkez bankası tarafından üretilmeyen, bu sistemi kullanan bireylerin kendi ülkelerinin para birimleri ile satın aldığı veya kendiliğinden ürettiği sanal paradır. Sanal bir kripto para birimi olan bitcoin hukuki anlamda şartları sağlamadığından klasik anlamda bir elektronik para değildir.

BANKALARDA DIŞ TİCARET İŞLEMLERİ

Ülkeler arasındaki dış ticaret işlemleri gittikçe artmaktadır. Dış ticaret işlemlerinin büyük bir kısmı bankalar aracılığı ile gerçekleşmektedir. Bu nedenle bankalarda bir dış ticaret birimi kurulmakta ve bu birimde dış ticarete uzman personel çalıştırılmaktadır.

Bankalar dış ticaret işlemlerinin en önemli kuruluşlarından birisidir. Bankalar gerek ihracatçılar için gerekse ithalatçılar için birçok işleme aracılık etmekte ve dış ticaretin gelişmesine önemli katkı sağlamaktadırlar.

Dış Ticaret İşlemlerinde Bankaların Önemi

Dış ticaret işlemlerinde en önemli hususlardan birisi ihracatçı ile ithalatçı arasındaki **güven sorunu**dur. Birbirinden mal alıp satmak isteyen ihracatçı ve ithalatçı farklı ülkelerde yerleşik bulunmaktadır. Farklı dilleri ve farklı paraları kullanırlar. Birbirlerinin ticari ve mali güvenilirliği konusunda yeterli bilgiye sahip olmayabilirler. Bir taraf sorumluluğunu yerine getirmediği takdirde diğerinin onu zorlamasının güç olacağından güven sorunu oluşur.

İşlemler uzak mesafede yapıldığından iç ticaretteki gibi aynı anda bir taraf malı teslim ederken diğer tarafın ödemedede bulunmasına imkan yoktur. Kendisini güvenceye almak için ithalatçı önce malı devralmayı sonra ödeme yapmayı arzularken, ihracatçı bunun tersini düşünür. Yani ihracatçıda önce parasını almayı sonra malı göndermeyi ister. Bu ikisinin aynı anda olmayacağı açıktır. Bu noktada bir bankanın aracılık etmesi bu sorunun aşılması açısından oldukça önemlidir. Banka ihracatçıya ithalatçı adına ödeme güvencesi verirken, ithalatçıya da malın kendisine gönderileceği garantisini verir. Bu nedenle bankalar dış ticaretin ayrılmaz bir parçasıdır.

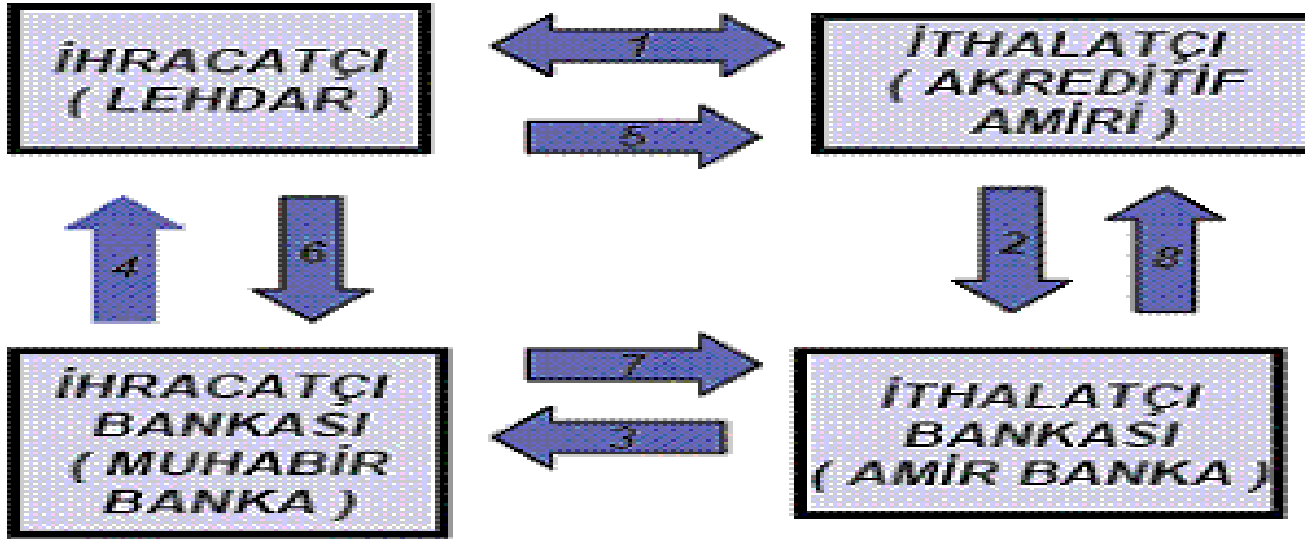
Dış Ticarete Ödeme Şekilleri

Dış ticarete ödeme şekilleri; akreditifli ödeme, vesaik mukabili ödeme, mal mukabili ödeme, kabul kredili ödeme, peşin ödeme ve diğer ödeme yöntemlerinden oluşmaktadır.

1-Akreditifli Ödeme

Uluslararası ticarete en sık kullanılan ödeme şekillerinden biridir. Akreditif, ithalatçı tarafından bir bankaya açtırılan ve malın sözleşme şartlarına uygun bir biçimde gönderilmesi durumunda ihracatçıya ödeme yapılacağını taahhüt eden bir hesaptır. İthalatçının akreditif hesabı açtırdığı banka ihracatçının ülkesinde bulunan muhabir bankaya talimat göndererek akreditif hesabını ihbar etmesini ister. Akreditif belirli bir miktarın belirli bir zaman diliminde ödenmesi şartlarını taşır. Sözleşme şartlarına uygun olarak malını gönderen ihracatçıya akreditif hesabı çerçevesinde kendi ülkesindeki banka tarafından ödeme yapılır. Bu işleymden de anlaşılacağı üzere akreditifte dört taraf vardır. Bunlar; ithalatçı, ithalatçının ülkesindeki banka (amir banka), ihracatçı ve ihracatçının ülkesindeki banka (muhabir banka) dır.

AKREDİTİF İŞLEYİŞİ

- 1.Taraflar arası (ihracatçı ve ithalatçı) alım satım sözleşmesi yapılır.
- 2.İthalatçı tarafından bankasına, ihracatçı adına akreditif açması için talimat verilir.
- 3.Amir banka tarafından, muhabir bankaya akreditif hesabının açıldığı bilgisi iletilir.
- 4.Muhabir banka, ihracatçıyı akreditif hesabının açıldığı konusunda bilgilendirir.
- 5.İhracatçı, ithalatçıya malları gönderir.
- 6.İhracatçı vesaiki bankasına iletir, mal bedelini tahsil eder.
- 7.Muhabir banka belgeleri, amir bankaya iletir ve ödemeyi tahsil eder
- 8.Amir banka akreditif bedeli ödendiğinde belgeleri ithalatçıya teslim eder.

2.Vesaik Mukabili Ödeme

Bir malın ihraç ülkesinden yola çıkarılmış olduğunu gösteren belgenin ihracat bedelini ödeyerek bankadan alınması yoluyla yapılan ödeme şeklidir. Bir başka ifade ile bankanın ihraç bedelini tahsil ettikten sonra vesaikleri (ihraç belgeleri) ithalatçıya teslim ettiği ödeme türüdür. Vesaik mukabili ödemede ithal konusu malın ülkeye gelmiş olması şart değildir. Uluslararası ticarete yaygın olarak kullanılan bir ödeme aracıdır. Gerek ithalatçının ülkesindeki bankanın ve gerekse ihracatçının ülkesindeki bankanın hiçbir ödeme taahhüdü bulunmamaktadır. Bankalar sadece ihracatçının kendilerine verdiği vesaikin ithalatçının ülkesindeki muhabirlerine gönderilmesini ve tahsil emrindeki direktifler uyarınca alıcıya teslimi sorumluluğunu taşırlar. İhracatçı için risk taşıyan bir ödeme şeklidir. Çünkü ihracatçı malının sevkini veya hizmetin yapılmasını, parasının ödeneceğini güvence altına almadan önce gerçekleştirmektedir. Bu nedenle tahsil işleminde ihracatçının ithalatçıya karşı güveninin tam olması gerekir.

3.Mal Mukabili Ödeme

İhraç edilen malın bedelinin, bu malın ithalatçı tarafından teslim alınmasından sonra ödenmesi şeklinde yapılan bir ödeme türüdür. Bu ödeme şeklinde, ihracatçı malları sevk ettikten sonra, malı temsil eden belgeleri ithalatçıya, ya doğrudan ya da bedelsiz teslim koşuluyla banka aracılığıyla gönderir. İthalatçı malları gümrükten çektikten sonra mal bedelini öder. Bu ödeme şeklinde, ithalatçı, ödeme yapmadan malları gümrükten çekeceği ve kontrol imkanı bulacağı için avantajlıdır. İhracatçı ise, ithalatçının mal bedelini ödememesi riski ile karşı karşıyadır.

4.Kabul Kredili Ödeme

Kabul kredili ödeme şeklinde ihracatçı malları ithalatçıya göndermeden önce ithalatçının kabulüne bir poliçe düzenleyip göndermektedir. Daha sonra gönderdiği poliçenin ithalatçı tarafından kabulüne müteakip ürünlerin sevk işlemlerine başlamaktadır. Mal bedelinin belli bir vadede ödenmesini taahhüt eden ve bu ödemeye bir Poliçenin araç olduğu ödeme şeklidir. Üzerine çekilen poliçeyi kabul eden ithalatçı ödeme için ekstra bir süre kazanmaktadır. Kabul kredili ödeme poliçenin iskonto edilmesi halinde ihracatçıya da kaynak sağlayan bir ödeme yöntemidir. Kabul kredili ödemede taraflara bankalar aracılık ederler ve bunun için komisyon alırlar.

5.Peşin Ödeme

İhracatçı tarafından ihraç edilen malların bedellerinin, ithalatçı tarafından malın teslim alınmasından önce satıcıya peşin olarak ödenmesidir. Peşin ödeme genellikle birbirlerini çok iyi tanıyan alıcı ve satıcı arasında yapılmaktadır. Tam anlamıyla güvene dayanan bu ödeme şekli, ihracatçı açısından en elverişli ödeme yöntemi olmasına rağmen, uygulamada en az rastlanılanıdır. Burada bütün risk alıcı üzerindedir. Çünkü mallar gönderilmeden parasını ödemektedir. Uluslararası piyasalarda genellikle satıcı tekeli olan mallarda ve bazen de alıcı bakımından peşin ödeme iskontolarının yüksekliği nedeniyle bu tür ödemeler cazip olabilmektedir. Bu ödeme şekli, piyasada fazla talep gören malların satışında kullanılmaktadır. İhracatçının mallarına yoğun talep olduğu için müşteri bulamamak gibi bir riski yoktur. Bu durum, kendini en fazla güvence altına alacağı ödeme şeklini alıcıya kabul ettirmesi bakımından üstün bir pazarlık gücü sağlamaktadır.

Özel Ödeme Yöntemleri

1. Bağlı Muamele veya Takas

Bağlı muamele ve takas, ihraç veya ithal edilen mal, hizmet veya teknoloji transferi bedelinin; kısmen veya tamamen mal, hizmet, teknoloji transferi veya kısmen döviz ile karşılanmasını ifade etmektedir. Bu işlem iki ülke arasında yapılıyor ise takas, ikiden fazla taraf söz konusu ise bağlı muamele olarak adlandırılmaktadır. Bu ticaret şekli daha çok finansman zorluklarının yaşandığı ülkelere yönelik ihracatlarda gündeme gelmektedir.

2.İthalat Bedellerinin İhracat Bedelinden Mahsubu

Karşılıklı olarak iki ülke birbirlerine hem ihracat hem de ithalat yapabilirler. Yani iki ülke birbirine hem mal satabilir hem de mal alabilir. Bu gibi durumlarda doğal olarak ülkelerin birbirlerinden hem alacakları hem de borçları olacaktır. Bu alacak ve borçların karşılıklı olarak birbirinden düşülmesi işleme mahsup işlemi denir.

INCOTERMS 2020

Bir anlaşmazlığa mahal vermemek, kısaca alıcı ve satıcının yükümlülüklerinin net olarak belirlenmesi önemlidir. Bu amaçla Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) tarafından yayımlanan INCOTERMS (International Commercial Terms - Uluslararası Ticari Terimler)' de satıcı ve alıcının sorumluluklarının karşılıklı olarak nerde bittiği ve nerde başladığı belirtilmiştir. INCOTERMS alıcı-satıcı arasındaki sözleşmelerde kullanılan, alıcı ve satıcının sorumluluklarını gösteren uluslararası kabul görmüş kurallar bütünüdür.

Milletlerarası Ticaret Odası tarafından en son INCOTERMS 2020 yılında yayımlanmıştır. Buna göre, uluslararası ticarete 11 teslim şekli bulunmaktadır. Bu teslim şekillerinin kısaltmaları sırasıyla şu şekildedir; EXW, FCA, FAS, FOB, CFR, CIF, CPT, CIP, DAP, DPU, DDP

Yalnız deniz yolunda kullanılan teslimat şekilleri: FAS, FOB, CFR, CIF

Bütün taşıma yollarında kullanılan teslimat şekilleri: EXW, FCA, CPT, CIP, DAP, DPU, DDP

Alıcı ve Satıcının Sorumlulukları

Özellikler EXW	Masraflar	Riskler
Paketleme	▪	▪
Ön taşıma (iç nakliye)		
İhracat gümrükleri		
Ana taşıma aracına yükleme (handling)		
Ana ulaşım		
Ulaşım sigortası		
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)		
İthalat gümrükleri		
Son taşıma (iç nakliye)		

EXW, İŞYERİNDE TESLİM / EX WORKS

Bu teslim şeklinde satıcı malları, kendi yerinde veya ismen belirlenmiş başkaca bir yerde (fabrika, depo, işyeri gibi) alıcının tasarrufuna bırakarak teslim eder. Satıcının malları herhangi bir taşıma aracına yükleme zorunluluğu bulunmamaktadır. Malların teslim anından itibaren malla ilgili bütün masraf ve risk alıcı tarafından karşılanır. Bu teslim şeklinde, satıcı açısından asgari yükümlülük bulunmaktadır.

Özellikler EXW	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma (iç nakliye)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
İhracat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ana ulaşım	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ulaşım sigortası	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
İthalat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Alıcıya ait	Alıcıya ait

FCA - TAŞIMA VASITASININ YANINDA TESLİM

Satıcı yani ihracatçı firma, yükü, alıcının yani ithalatçının talep ettiği bir noktada teslim eder. Örneğin; sözleşmede veya proforma faturada delivery term (teslimat şartı): "FCA İzmir Alsancak Port" şeklinde belirtilmişse, ihracatçı firma, ithalatçının gönderdiği konteyner yüklemesini kendi tesislerinde tamamlayıp, dolu konteyner'i İzmir Alsancak limanına göndermekle sorumludur.

Özellikler FCA	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İhracat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ana ulaşım	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ulaşım sigortası	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
İthalat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Alıcıya ait	Alıcıya ait

FAS, GEMİ DOĞRULTUSUNDA TESLİM ŞEKLİ

İhracatçı firmanın; yükleme, gümrük işlemleri ve limana kadar yükü taşıma işlemlerinden sorumlu olduğu teslim şeklidir.

FAS teslim şeklinde satıcı malları gemin bulunduğu limanda, geminin yanına kadar ulaştırmakla yükümlüdür. Açıkta demir almış bir gemiye yükleme yapılacak ise ve her iki taraf bu şekilde anlaşmış ise, satıcı yükü, geminin yanına kadar götürerek teslim eder.

Özellikler FAS	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma (iç nakliye)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İhracat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ana ulaşım	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ulaşım sigortası	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
İthalat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Alıcıya ait	Alıcıya ait

FOB, GEMİ BORDASINDA TESLİM

FOB teslim şeklinde, satıcı yani ihracatçı firma, yükü, alıcının yani ithalatçının talep ettiği tarih aralığında ve yine alıcının talep ettiği limanda, gemiye yükleme işlemini de içerecek şekilde teslim eder. Örneğin; sözleşmede veya proforma faturada delivery term: "FOB İzmir Alsancak Port" şeklinde belirtilmişse, ihracatçı firma, ithalatçının gönderdiği konteyner yüklemesini kendi tesislerinde tamamlayıp, dolu konteyner'i İzmir Alsancak limanına göndermekle yükümlüdür.

ÖzelliklerFOB	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma (iç nakliye)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İhracat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana ulaşım	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ulaşım sigortası	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
İthalat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Alıcıya ait	Alıcıya ait

CFR, MAL BEDELİ VE TAŞIMA TESLİM ŞEKLİ

CFR teslim şeklinde, satıcı yani ihracatçı firma, fabrikada yükleme, iç nakliye, limanda gemiye yükleme ve navlun süreçlerini organize ederek, yükü, alıcının yani ithalatçının ülkesinde yer alan bir limanda, alıcıya teslim edecek şekilde operasyonu tamamlar. Örneğin; sözleşmede veya proforma faturada delivery term: "CFR Antwerp Port" şeklinde belirtilmişse, İzmir'de yerleşik bir ihracatçı firma, İzmir Alsancak limanında gemiye yüklediği yükün, Belçika Antwerp limanına ulaştığı ana kadar sevkiyat süreçlerinden sorumludur. Alıcı yani ithalatçı firma, yüklemenin ardından sigorta yapar, gemi Antwerp limanına ulaştıktan sonra, liman masraflarını öder, gümrük işlemlerini gerçekleştirir ve ithalat süreci tamamlanmış olur

Özellikler CFR	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İhracat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana ulaşım	Satıcıya ait	Alıcıya ait
Ulaşım sigortası	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
İthalat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Alıcıya ait	Alıcıya ait

CPT, "TESLİM YERİNE KADAR ÖDENMİŞ" Teslim

CPT teslim şeklinde, satıcı yani ihracatçı firma, fabrikada yükleme, iç nakliye, tır, uçak veya gemiye yükleme ve navlun süreçlerini organize ederek, yükü, alıcının yani ithalatçının ülkesinde yer alan teslim noktasında, alıcıya teslim edecek şekilde operasyonu tamamlar. CPT birden fazla sevkiyat aracı kullanılan taşımalarda da kullanılır. Örneğin; "tren +tır" şeklinde, iki taşıma aracının sırayla yükleme ve boşaltma adresleri arasında farklı mesafeler için kullanılması söz konusu olabilir.

Özellikler CPT	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İhracat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana ulaşım	Satıcıya ait	Alıcıya ait
Ulaşım sigortası	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
İthalat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Alıcıya ait	Alıcıya ait

CIF, "MAL BEDELİ, SİGORTA, NAVLUN" Teslim

CIF teslim şeklinde, satıcı yani ihracatçı firma, fabrikada yükleme, iç nakliye, limanda gemiye yükleme ve navlun süreçlerini organize ederek, yükü, alıcının yani ithalatçının ülkesinde yer alan bir limanda, alıcıya teslim edecek şekilde operasyonu tamamlar. Örneğin sözleşmede veya proforma faturada delivery term: "CIF Antwerp Port" şeklinde belirtilmişse, İzmir'de yerleşik bir ihracatçı firma, İzmir Alsancak limanında gemiye yüklediği yükün, Belçika Antwerp limanına ulaştığı ana kadar sevkiyat süreçlerinden sorumludur. CIF taşıma şeklinde, sigorta yapmak satıcının yükümlülüğüdür. Gemi Antwerp limanına ulaştıktan sonra, liman masraflarını öder, gümrük işlemlerini gerçekleştirir ve ithalat süreci tamamlanmış olur.

Özellikler CIF	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İhracat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana ulaşım	Satıcıya ait	Alıcıya ait
Ulaşım sigortası	Satıcıya ait	Alıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
İthalat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Alıcıya ait	Alıcıya ait

CIP, "TAŞIMA ÜCRETİ VE SİGORTA ÖDENMİŞ" Teslim

CIP teslim şeklinde, satıcı yani ihracatçı firma, fabrikada yükleme, iç nakliye, limanda gemiye yükleme ve sevkiyat süreçlerini organize ederek, yükü, alıcının yani ithalatçının ülkesinde alıcının belirttiği gümrük noktasında, alıcı tarafından gümrük işlemleri tamamlandıktan sonra alıcının adresine teslim edilecek şekilde operasyonu tamamlar. Örneğin; sözleşmede veya proforma faturada delivery term: "CIP Berlin" şeklinde belirtilmişse, İzmir'de yerleşik bir ihracatçı firma, İzmir'de tıra yüklediği yükün, Berlin'de ithalatçı yani alıcının adresine yük ulaştığı ana kadar, alıcının ülkesindeki gümrük işlemleri ve vergi ödemeleri hariç tüm süreçlerinden sorumludur. CIP taşıma şekli karayolu araç taşımacılığında yaygın kullanılsa da, uçak ve gemi sevkiyatlarında da kullanılmaktadır.

Özellikler CIP	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İhracat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana ulaşım	Satıcıya ait	Alıcıya ait
Ulaşım sigortası	Satıcıya ait	Alıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Alıcıya ait	Alıcıya ait
İthalat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Alıcıya ait	Alıcıya ait

DPU, "BOŞALTMA ADRESİNDE TESLİM"

DPU teslim şeklinde, satıcı yani ihracatçı firma, fabrikada yükleme, iç nakliye, limanda gemiye yükleme ve sevkiyat süreçlerini organize ederek, yükü, alıcının yani ithalatçının ülkesinde alıcının belirttiği gümrük noktasında, alıcı tarafından gümrük işlemleri tamamlandıktan sonra alıcının önceden belirttiği bir terminale veya bir taşıma noktasına teslim edilecek şekilde operasyonu tamamlar. Örneğin; sözleşmede veya proforma faturada delivery term: "DPU Nice Train Station" şeklinde belirtilmişse, İstanbul'da yerleşik bir ihracatçı firma, İstanbul'da'de tıra yüklediği yükün, Nice'de ithalatçı yani alıcı firmanın belirttiği nokta olan "Nice Train Station" adresine yük ulaştığı ana kadar, sevkiyata dair risklerden sorumludur.

Özellikler DPU	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İhracat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana ulaşım	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ulaşım sigortası (sözleşmede belirtilmişse)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İthalat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Alıcıya ait	Alıcıya ait

DAP, BELİRLENEN YERDE TESLİM

DAP teslim şeklinde, satıcı yani ihracatçı firma, fabrikada yükleme, iç nakliye, limanda gemiye yükleme ve sevkiyat süreçlerini organize ederek, yükü, alıcının yani ithalatçının ülkesinde alıcının belirttiği gümrük noktasında, alıcı tarafından gümrük işlemleri tamamlandıktan sonra alıcının önceden belirttiği bir terminale veya bir taşıma noktasına teslim edilecek şekilde operasyonu tamamlar. Örneğin; sözleşmede veya proforma faturada delivery term: "DAT berlin" şeklinde belirtilmişse, İzmir'de yerleşik bir ihracatçı firma, İzmir'de tıra yüklediği yükün, Berlin'de ithalatçı yani alıcının adresine yük ulaştığı ana kadar, alıcının ülkesindeki gümrük işlemleri ve vergi ödemeleri hariç tüm süreçlerinden sorumludur. CIP'ten farklı olarak DAP yükleme şeklinde, alıcının ülkesindeki iç nakliye süreçleri ve nakliyecinin keseceği ordino ücreti satıcıya aittir.

Özellikler DAP	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İhracat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana ulaşım	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ulaşım sigortası	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İthalat gümrükleri	Alıcıya ait	Alıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Satıcıya ait	Satıcıya ait

DDP, GÜMRÜK VERGİLERİ ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM

DDP teslim şeklinde, satıcı yani ihracatçı firma, fabrikada yükleme, iç nakliye, limanda gemiye yükleme ve sevkiyat süreçlerini organize ederek, yükü, alıcının yani ithalatçının ülkesinde alıcının belirttiği gümrük noktasında, gümrük vergileri ve lokal vergileri de ödedikten sonra alıcının önceden belirttiği adrese teslim edilecek şekilde tüm sorumluluk ve riskleri üstlenerek ihracatı gerçekleştirmesini ifade eder. Örneğin; sözleşmede veya proforma faturada delivery term: "DDP Berlin" şeklinde belirtilmişse, İzmir'de yerleşik bir ihracatçı firma, İzmir'de tıra yüklediği yükün, Berlin'de ithalatçı yani alıcının adresine yük ulaştığı ana kadar, alıcının ülkesindeki gümrük işlemleri ve vergi ödemeleri dahil tüm süreçlerinden sorumludur.

Özellikler CFR	Masraflar	Riskler
Paketleme	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ön taşıma	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İhracat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracına yükleme (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana ulaşım	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ulaşım sigortası	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Ana taşıma aracından boşaltma (handling)	Satıcıya ait	Satıcıya ait
İthalat gümrükleri	Satıcıya ait	Satıcıya ait
Son taşıma (iç nakliye)	Satıcıya ait	Satıcıya ait

Dış Ticarete Kullanılan Belgeler

Konşimento ; Taşıma senedi de denen bu belge; üzerinde yükleyici, alıcı, ihbar merciinden başlayarak her türlü bilginin yer aldığı kıymetli evraktır. Gemiye yüklenen bir malın teslim alındığını gösteren, gönderenin ve alıcının adlarının yazılı olduğu hukuki belgedir. Malın alıcısına genellikle önceden gönderilen bu belge , alıcının mal üzerindeki mülkiyet hakkını gösterir. Alıcı, bu belge olmaksızın malları teslim alamaz. Konşimento taşıyıcı firma tarafından düzenlenir. Bir alındı belgesi olan konşimento belgede gösterilen malın taşıyıcı firma tarafından teslim alındığını belirtir.

SHIPPER (CONSIGNOR)
CONSIGNEE (NOT NEGOTIABLE UNLESS CONSIGNED "TO ORDER" or "TO ORDER OF")
NOTIFY PARTY

**DRAFT
BILL OF LADING**

PAGE : 1 OF 1	
REFERENCE NUMBER	B/L NUMBER
XXXXXX	

 Origin Logistics
www.originlog.com

Carrier: Origin Lojistik Tasimacilik Ticaret AS
Website: www.originlog.com

TOTAL NUMBER OF PACKAGES: 100 PACKAGE(S)	TOTAL GROSS WEIGHT & MEASUREMENT: 7.928,000 KGS		
CARRIER'S RECEIPT (TOTAL NUMBER OF CONTAINERS) 1x40HC FCL CNTR(S)	DECLARED VALUE (only applicable if ad valorem charges paid): XXXXXX		
ENDORSEMENTS	FREIGHT & CHARGES	PREPAID	COLLECT
FCL/FCL FREIGHT PREPAID SHIPPED ON BOARD	CARGO SHALL NOT BE DELIVERED UNLESS FREIGHT & CHARGES ARE PAID		
SHIPPED ON BOARD DATE 16.12.2020	FREIGHT PAYABLE AT ANKARA		
PLACE AND DATE OF ISSUE ANKARA 16.12.2020	NUMBER OF ORIGINAL B/L THREE(3)		

Received by the Carrier in apparent good order and condition (unless otherwise stated herein) the total number or quantity of Containers or other packages or units indicated in the box entitled Carrier's Receipt for carriage subject to all the terms and conditions hereof from the Place of Receipt or Port of Loading to the Port of Discharge or Place of Delivery, whichever is applicable. IN ACCEPTING THIS BILL OF LADING THE MERCHANT EXPRESSLY ACCEPTS AND AGREES TO ALL THE TERMS AND CONDITIONS, WHETHER PRINTED, STAMPED OR OTHERWISE INCORPORATED ON THIS SIDE AND ON THE REVERSE SIDE OF THIS BILL OF LADING AND THE TERMS AND CONDITIONS OF THE CARRIER'S APPLICABLE TARIFF AS IF THEY WERE ALL SIGNED BY THE MERCHANT.
If this is a negotiable (To Order / of) Bill of Lading, one original Bill of Lading, duly endorsed must be surrendered by the Merchant to the Carrier (together with outstanding Freight) in exchange for the Goods or a Delivery Order. If this is a non-negotiable (straight) Bill of Lading, the Carrier shall deliver the Goods or issue a Delivery Order (after payment of outstanding Freight) against the surrender of one original Bill of Lading or in accordance with the national law at the Port of Discharge or Place of Delivery whichever is applicable.
IN WITNESS WHEREOF the Carrier or their Agent has signed the number of Bills of Lading stated at the top, all of this tenor and date, and wherever one original Bill of Lading has been surrendered all other Bills of Lading shall be void.
SIGNED AS CARRIER: Origin Lojistik Tasimacilik Ticaret AS

Fatura; Satıcı tarafından alıcı adına tanzim edilen, mal veya hizmetin satıldığını gösteren bir belgedir.

Proforma fatura; Bir teklif faturasıdır. Hiç bir mali yükümlülük yaratmamaktadır. Bu fatura karşılığı mal sevkiyatı yapılmaz ve para ödenmez. En önemli amacı, ihracatçının ürününün bu fatura ile ithalatçıya teklif edilmesidir.

Bu fatura, satıcı tarafından alıcı adına düzenlenen ve yapılan anlaşma ile ilgili her türlü detayı gösteren ön faturadır. Malın cinsi, miktarı, birim fiyatı, toplam tutarı, döviz cinsi, son yükleme tarihi, teslim şekli, ödeme şekli gibi her türlü detay gösterebilir. Alıcının ön hazırlık yapabilmesi için önemli olan bu faturalar, kesin fatura niteliği taşımaz.

Turgutlu Organize Sanayi Bölgesi 2002 Cad. No:4
45400 Turgutlu-MANİSA

PROFORMA INVOICE

Consignee :
Atriplex GmbH
Peter-Wust-Strasse 31
48149 Münster
Germany
TEL 00 49 251 2007661
FAX 00 49 251 2007685
Email info@atriplex.net

Proforma Invoice Date : 08.Feb.2015
Proforma Invoice No :080211

Please confirm Sign, Stamp and return us
by fax or e-mail.

Package	Packing	Description	Unit	Unit Price		Value	
				USD	EUR	USD	EUR
1800 Cartons	1000cc Glass Jars	Extra Virgin Olive Oil (1800 Cartons x 12 Glass Jars)	21.600	\$3.90		\$84,240.00	
1x40FT / CIF HAMBURG PORT			TOTAL VALUE		\$84,240.00		

LOADING : 2 Weeks after confirmation - BULK LOADING WITHOUT PALLETS

PAYMENT : CASH IN ADVANCE (30% cash in advance 3 days after confirmation of the order, 70% will be paid 1 week before shipment)

SUPPLIER NAME: Ege Zeytinyağı İhracat San ve Tic A.Ş.
SUPPLIER BANK: TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.
TURGUTLU BRANCH / MANİSA
ACCOUNT NR: 12000000
SWIFT CODE: TRHBTR2A
IBAN NO: TR31 0003 2000 5000 0010 0000 10

Ticari fatura: Proforma faturaya, siparişe, kontrat veya sözleşmeye istinaden satıcı tarafından düzenlenen mal veya hizmetin satışını gösteren belgelerdir. Ticari fatura, gümrük işlemlerine, döviz transfer ve taahhütlerine esas olarak alınan kesin faturadır. Proforma faturada belirtilen satış koşullarının alıcı tarafından uygun bulunması durumunda alıcının verdiği sipariş üzerine proforma fatura, kesin satış faturasına dönüştürülür.

COMMERCIAL INVOICE

SHIPPER		INVOICE NUMBER :		132415	
Name : Burak DURSUN		Ship Date :		09/22/2005	
Company : FedEx GSP Turkey		Invoice Date :		09/22/2005	
VAT No. : 2110062218					
Address : Pera İş Merkezi B Blok Kat : 5 No : 106-108					
Siji / Istanbul, 34680 TURKEY					
Phone / Fax : +90 212 222 7 333					
CONSIGNEE		CARRIER			
Name : Janet Jackson					
Company : Liz Clairborn					
VAT No. : 194662100					
Address : 4720 East Shelby Drive Ste 95					
Memphis, TN, 38118 A.S.D.					
Phone / Fax : +1 854 451352					
SHIPMENT INFORMATION					
Airwaybill Number : 7945462156545			Number of Packages : 1		
Dimensions (cm.) : 44.4 x 31.4 x 7.5			Packaging Type : FedEx Large Box		
Total Weight (kg.) : 2.50			Currency : USD		
Full Description of Goods	Country of Origin	Weight	Quantity	Unit Value	Sub Total Value
Mechanical toys for sale	TR	0.6	3	34.00	94.00
Total :		0.6			94.00

I declare all the information contained in this invoice to be true and correct.

SIGNATURE

BURAK DURSUN
NAME

24 Jul 2011
DATE

Menşe Şahadetnamesi;

Uluslararası ticarete dolaşımda olan malın menşesini, yani üretildiği yeri ve dolayısıyla hangi ülkeye ait olduğunu gösteren belgedir. Menşe Şahadetnamesi, ihraç konusu eşyanın düzenlendiği ve onaylandığı ülke menşeli olduğunu veya gördüğü değişiklik ve işlemler dolayısıyla o ülke menşeli sayılması gerektiğini bildirir. Eşyanın başka bir ülkede gördüğü değişiklikler ve işlem dolayısıyla o ülke menşeli sayılabilmesi için, bu değişiklik ve işlemler sonunda kıymetinin belirli bir oranda artmış bulunması veya gümrük tarife pozisyonlarının değişmiş olması veya o ülkede, esaslı değişiklik sayılabilecek önemli bir işçiliğe ve işlemlere tabi tutulması gereklidir.

Navlun Faturasası (Freight Invoice)

Navlun, deniz ve/veya iç su yolu ile taşımacılıkta malın taşıma ücretinin ifadesidir. Navlun dış ticaret maliyeti içindeki önemli bir kalemdir.

TIR Karnesi (TIR carnet)

Uluslararası kara taşımacılığını dolayısıyla uluslararası ticaretin kolaylaştırılmasını sağlayan bir gümrük transit belgesidir. Eşya, TIR Karnesi himayesinde hareket noktasındaki gümrük idaresinden, varış noktasındaki gümrük idaresine kadar bir prosedür altında taşınır ve bu prosedüre TIR Sözleşmesi kapsamında "TIR taşıması" denir. Karayolu taşımacılığında kullanılan, üzerinde taşımayı gerçekleştiren TIR aracının plaka numarası, dolu ve boş ağırlığını, bağlı olduğu taşıma firmasına ilişkin bilgiler bulunur.

Sigorta Belgeleri (Sigorta Poliçesi)

Sigorta belgeleri; malın iş yerinden, alıcının teslim alacağı yere kadar meydana gelebilecek rizikoları karşılamak amacıyla alıcı veya satıcı tarafından yaptırılan, sigorta şirketleri veya bunların acentaları tarafından düzenlenen belgelerdir.

Malların ihraç veya ithalinde dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlardan biridir. Malların sigortalanmasında gecikme olması ve bu arada hasar veya kayıp olması zarara neden olabilir. Bu zararlar sigorta poliçesi kapsamında sigorta şirketi tarafından karşılanırlar.

Dolaşım Belgeleri

Avrupa Birliğine üye ülkeler arasında yapılan ticarete kullanılan, özellikle gümrük vergilerinin hesaplanmasında bazı indirimler sağlayan resmi nitelikli belgelerdir.

Dolaşım Belgeleri yalnızca, Türkiye veya Avrupa topluluğuna üye ülkeler menşeli veya bu ülkelerde serbest dolaşım halinde bulunan üçüncü ülke menşeli mallar için düzenlenebilir. Bu belgeler ihracatçılar tarafından düzenlenerek Ticaret Odaları tarafından tasdik ve Gümrük idaresince vize edilir.

ATR Dolaşım Belgesi

Avrupa Birliği ile Türkiye arasında katma protokol gereğince, ülkemizden birliğe ye ülkelere ihraç edilen ve gerekli gümrük muhafiyetlerinden yararlanılması için tanzim edilen belge ATR Dolaşım Belgesi'dir. Bu belge Birliğe ye ülkelere yapılan ihracat için düzenlenmektedir.

EUR-1 Belgesi

Türkiye'nin Türk mallarını teşvik amaçlı Serbest Ticaret Anlaşması imzaladığı ülkelere yönelik ihracatlarda, Avrupa Birliği'ne üye ülkelere Tarım Ürünleri Listesi kapsamına dahil ürünlerin ihracatında Avrupa Birliği'ne üye ülkelere Avrupa Kömür Çelik Topluluğu Ürün Listesi kapsamına dahil ürünlerin ihracında malın gümrük indiriminden yararlanması amacıyla Ticaret ve Sanayi Odaları tarafından onaylanan ve Gümrük İdaresince vize edilen belgelerdir.

Dış Ticaretin Finansmanı

Dış ticaretin finansmanı ihracatın finansmanı ve ithalatın finansmanı olmak üzere ikiye ayrılır. İhracatçının finansmanı, ihracatçının mal ve hizmetleri sevk etmeden önce veya sevk ettikten sonra, gereksinim duyduğu fonların sağlanmasıdır. İthalatın finansmanı ise ithalatçılara, malların mülkiyetini elde etmelerinden önce yapılan finansmandır.

Prefinansman kredisi

Bir ön finansman kredisidir. Genellikle mali durumu zayıf olan ihracatçının, malı ihracata hazırlaması için (örneğin, ham madde, ara malı, ambalaj malzemesi satın alımı, iç piyasadan malın temini, depolama, vs. gibi) açılır. Bir tür avans biçimindeki ödemedir.

İhracat Kredisi

Türk menşeli her tür malın imalatını ve ihracatını yapan dış ticaret şirketlerine, imalatçılara, imalatçı-ihracatçılara ve aracı ihracatçı firmalara, ihraç malının ihracata hazırlık aşamasında, yani pazarlamanın yapılıp hammaddenin fabrikaya girmesine ve oradan malın üretilip ambalajlanmasına kadarki geniş bir süreç boyunca finansman ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla verdiği kısa vadeli bir ihracat kredisi türüdür.

Döviz Kredisi

Döviz Kredisi, ihracat veya ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı faaliyetlerde bulunan firmalara, ihracat taahhüdünün yerine getirilmesi koşulu ile kullanılan bir kredi türüdür. İhracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı faaliyetlerin finansmanı amacıyla en çok 18 ay vadeli kullanılan kredilerdir. Bir döviz cinsi üzerinden faiz belirlenerek alış yapıp  olarak kullanılır.

Factoring

Firmaların mal satışı veya hizmet arzından doğan kısa vadeli yurt içi ve/veya yurt dışı alacaklarının factor adı verilen şirkete devredilmesi yoluyla finansman, garanti ve tahsilât hizmetlerinin sağlandığı finansal bir üründür.

Factoring, iç ve dış ticarete vadeli satış yapan firmaların, bu satışlarından doğan henüz tahsil edilememiş alacaklarını Factoring şirketine devir etmesi ve alacaklarını kısa süre içerisinde nakte dönüştürmede kullanılan finansal bir çözümdür.

Forfaiting

Mal ve hizmet ihracatından doğan ve belirli bir ödeme planına göre tahsil edilebilecek olan alacakların bir banka ya da bu alanda uzmanlaşmış bir finansman kurumu tarafından satın alınmasıdır. Uzun vadeli ve kredili ihracat - ithalat işlemlerine yönelik bir finans aracı olup, genellikle yatırım malları için kullanılmaktadır.

TRADE & FORFAITING
2012 *Review*

LONDON *f* ORFAITING

Leasing

Leasing (finansal kiralama), bir yatırım malının mülkiyeti leasing şirketinde kalarak belirlenen kiralara karşılığında kullanım hakkının kiracıya verilmesi ve sözleşmede belirtilen sözleşme süresi sonunda mülkiyetinin kiracıya geçmesini sağlayan bir finansman yöntemidir.

Leasing, yatırım mallarının satın alınması yerine, kiralanarak kullanılmasını sağlayarak firmaların işletme sermayelerini diğer ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılması ile verimliliğin ve karlılığın artmasında önemli rol üstlenir. Leasing yoluyla satın alınacak mal, kiracı tarafından belirlenir. Leasing süresi boyunca mülkiyet leasing şirketinde kalırken, malın kullanım hakkı kiracıya aittir. Sözleşmeye uygun şekilde kira bedellerini ödeyen kiracıya sözleşme süresi sonunda malın mülkiyeti sembolik bir bedelle devredilebilir.

İşLeasing

DenizLeasing

YapıKredi
Leasing

FINANSLEASING

HALKLEASING

Kaynakça

- Kaya, Feridun. Bankacılık giriş ve ilkeleri. İstanbul: Beta basım, 2013
- Takan, Mehmet. Bankacılık Teori, Uygulama ve Yöntem. Ankara: Nobel yayın, 2010.
- <http://www.megep.meb.gov.tr/page=moduller> 15.09.2021

TEŞEKKÜRLER